003428

THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

Lithuanian Bibliography Service 602 Harvey St. Danville, Ill.

METAI (VOL.) XIV · Kaina 5 Centai · PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 RUGSĖJO (SEPTEMBER) 28 D. · Telefonas: HEmlock 1-3121 · NO. 34

ĮVYKIŲ AIDAI

RAŠO: S. GABALIAUSKAS

Karo grėsmė didėja

Privačiai gaunamuose laiškuose iš Europos rašoma, kad rusai traukia kariuomenę rytinėn Vokietijon ir veža daugybę ginklų arčiau vakarinės Vokietijos rubežių. Panašus rusų veiksmai pastebėti ir Austrijoje. Niekas nežino nei dienos, nei valandos, kada karo audra prasiverš visu savo platumu ir baisumu.

Amerika perspėja pasaulio tautas

Rugsėjo 20 dieną, atidarant penktąjį visuotinį Jungtinių Tautų susirinkimą New Yorke, JAV užsienių reikalų sekretorius Acheson ragino visas pasaulio tautas pagal savo išgales, tuojau parengti gerai ginkluotą kariuomenės dalinį, kurį kiekvienu momentu galima būtų pasiųsti į frontą prieš kiekvieną pasaulio taikos ardytoją. Amerika nebenori būti apvilta antrą kartą. *Korėjos karas ją* pamokino, kad kitos tautos nėra tokios greitos su pagelba, kaip ji tikėjosi. Todėl dabar norima išanksto užsitikrinti, kad būsimojo karo pavojaus valandoje, kiekvienas Jungtinių Tautų narys nedelsdamas atliks savo pareigą. Toliau Amerikos delegatas ketina pasiūlyti įsteigti priežiūros komisiją, kuri tučtuojau ištirtų kiekvieną agresijos aktą, ir karo pavojaus atveju, į 24 valandas, sušauktų visų tautų atstovus, kurių pareiga būtų sukelti ant kojų visą pasaulį prieš užpuoliką.

Matyt, mūsų vyriausybė turi žinių, kad bolševikai bet kuriuo momentu gali užpulti, jei reikalauja iš tautų susirinkimo tokių drastiškų priemonių.

Britai, vietoje rengtis krašto apsaugai, politikuoja

Britų parlamentas 306 balsais prieš 300, nutarė nacionalizuoti — suvalstybinti apie 70 nuošimčių Anglijos plieno pramonės.

Kol valdžios paskirti valdininkai perims iš privačių savininkų dirbtuves ir išmoks jas administruoti, plieno ir ginklų gamyba beabėjo labai nukentės. Karo metu Anglijos jaunimas ir visuomenė turės savo gyvastimis apmokėti už šį politikierių užsispirimą.

Klaidinga kryptimi šaudoma

Chicagos lietuviai komunistai labai supyko ant savo kaimynų socialistų iš "Naujienų", pastogės, kam girdi pastarieji kaltina "Vilnies" red. Andrulį, jo deportacijos byloje, tarnavus komunistinei Rusijai. Komunistai naujieniečius pravardžioja "donosčikais" — išdavikais.

Man rodos, kad šaudomą smarkiais žodžiais visai klaidingu adresu. Tikrieji "donosčikai" ir lietuvių tautos išdavikai yra pats kaltinamasis Andrulis ir jo sėbrai tiek čia Amerikoje, tiek Sovietų okupuotoje Lietuvoje. Visos žmonių deportacijos į Sibirą vyko kaip tik pasiremiant Andrulio draugų — komunistų "donosais" pranešimais. Sovietų čekistai nepažino Lietuvos žmonių, jie trėmė lietuvius pagal komunistų išdavimą bei nurodymus. Todėl tikriems lietuviams nėra ko gailėtis tų "donosčikų" globėjo Andriulio, jeigu jį Dėdė Samas-nori išdeportuoti tėvelio Stalino rojun. Palinkėkim jam laimingos kelionės į jo paties taip išgarbintą "didžiąją tėvynę".

Griežtas prieš komunistus įstatymas

Rugsėjo 20 dieną, Atstovų rūmai patvirtino senato priimtą prieš komunistus įstatymą, kuriuo remiantis federalinė valdžia netik turės suregistruoti visus komunistų ir jų bendrakeleivių organizacijų narius, bet karui kilus galės uždaryti juos į koncentracijos stovyklas. Įstatymas priimtas 312 balsų, prieš 20 dauguma.

Jeigu prezidentas tą įstatymą ir vetuotų, tai abieji kongreso rūmai turi daugiau negu du trečdaliu balsų, prezidento veto perbalsuoti. Tokiu būdu smarkesnieji komunistai jau gali pradėti krauti savo čemodanus.

Tai akyplėšos...

Pereitame "L. Ž." numeryje paskelbėme žinią, kad rusų agentai buvo atsilankę pas Arkivyskupą Skvirecką, dabar gyvenantį ištrėmime Austrijoje ir bandė prikalbėti senelį Arkivyskupą grįžti Kaunan ir užimti sostą. Tik komunistai gali būti tokie akyplėšos. Po to, kaip visi Lietuvos vyskupai yra ištremti iš savo Vyskupijų arba nužudyti, jie dar turi drąsos gundyti Arkivyskupą grįžti į Kauną, kad paskui jį nužudžius arba ištrėmus.

Po pergalės Korėjoj gali sekti visuotinis karas

Invazijos pasisekimas ir užėmimas Korėjos sostinės Seoul reiškia greitą pergalę Korėjoje.

Žvalgybos žiniomis į šiaurę nuo sostinės komunistai beturi vos 50.000 kareivių, kurie menkai karui teparuošti.

Pietinė komunistų armija, apie 100.000 vyrų, atkirtus jos susisiekimo linijas su užnugariu, greit pritrūkų ginklų ir amunicijos ir bus priversta pasiduoti nelaisvėn ar išbėgioti.

Bet kas toliau? Ką darys raudonoji Kinija, kuri prie Korėjos rubežių turi sutraukusi apie 200.000 kariumenės ir pagaliau nežinia kokių žygių imsis Sovietų Rusija. Spėjamos šios trys galimybės:

1) Sovietų Rusija gali okupuoti šiaurinę Korėją iki 38-tos paralelės;

2) raudonoji Kinija gali atsiųsti žymesnę pagelbą Korėjos komunistams ir užvilkinti karą Korėjoje ir;

3) Sovietų Rusija gali paaukoti šiaurės Korėjos komunistus, ir pradėti didelę taikos ofenzyvą pasaulyje, kad suklaidinus Amerikos ir kitų demokratinių šalių visuomenę ir sulėtinus jų apsiginklavimo programą.

Kurią iš tų 3-jų galimybių pasirinks Sovietai, turės paaiškėti bėgyje ateinančių 30 dienų. Jeigu Sovietai bandys vieną galimybę iš 2-jų pirmųjų kas yra labai galima, tai lauksime greit visuotino karo. Jei jie paaukos Korėjos komunistus ir nieko nedarys, tai bus ženklas, kad karas atidėtas gal būt porai metų.

Sveikiname A. L. Katalikų Federacijos Kongreso ir Ateitininkų Konferencijos Atstovus susirinkusius Pittsburgh'e. Ttegul Dievas laimina Jūsų darbus Katalikiškos Akcijos sustiprinimui ir kenčiančios Tėvynės Lietuvos išlaisvinimui

LIETUVIŲ ŽINIŲ REDAKCIJA IR LEIDĖJAI

KATALIKIŠKOS ORGANIZACIJOS YRA KATALIKŲ GYVYBĖ

(Katalikų veikėjus Pittsburghe pasitinkant)

Pagrindinė Katalikų Bažnyčios organizacija yra parapija. Tačiau ilgas patyrimas parodė, kad parapijos gyvybė nėra didelė ir pati parapija nedaug katalikybei tereiškia, jei joj nėra katalikiškų organizacijų; parapija be katalikiškų organizacijų nėra pakankamai gyva ir reikšminga Katalikų Bažnyčios narė.

Katalikiškos organizacijos turi daug priešų.

Pirmiausia jų nemėgsta ir pieš jas įvairiais būdais kovoja nekatalikai ir katalikų priešai. Kodėl jie kovoja? Ogi todėl, kad jie puikiai supranta katalikiškų organizacijų naudingumą Katalikų Bažnyčiai ir kenksmingumą savo frontui.

Toliau katalikiškų organizacijų nemėgsta ir nesusipratę, neišmintingi katalikai. Tokie mano, kad būti geram katalikui pakanka vien maldos ir sakramentinio gyvenimo. O jei toks katalikas dar užsimoka bažnytinius mokesčius, taip sakant, kas sekmadienis ant lėkštės bažnyčioj dolerinę pakloja, — tai jau visai gerai, ir toks katalikas, esą, jau tobulas.

Šitokios rūšies katalikų galvojimas yra labai klaidingas. Jis kyla iš tokių katalikų neišmanymo, iš nesusipratimo ar net iš jų dvasinės tinginystės.

Tikram katalikui būti nepakanka tik sakramentus priiminėti ir vien tik melstis. Žinoma, tai būtina ir reikalinga, bet vien to — negana! **Katalikas savo katalikybe turi būti veiklus ir už bažnyčios ribų — pačiame gyvenime.**

O tas dabartinis gyvenimas yra labai sudėtingas. Įvairiose jo srityse Katalikų Bažnyčia yra puolama negirdėtu piktumu ir velnišku gudrumu. Kas atlaikys čia frontą iš katalikų pusės? **Tik organizuoti katalikai, tik katalikiškos organizacijos įvairiausiomis savo formomis. Atskiras, neorganizuotas, nors ir labai dievotas, katalikas neįstengs viešajame gyvenime atlaikyti organizuoto antikatalikiško fronto.**

Geriausias ir suprantamiausias šiam reikalui pavyzdys bei palyginimas yra karas ir kariuomenė. Kare priešas puola organizuotai: čia yra armijos, divizijos, pulkai, kuopos, yra vadai ir planai.

Ar atlaikytų priešo kariuomenės puolimą ir turtingiausia, šviesiausia bei pamaldžiausia tauta, jei ir ji nebūtų taip pat (ir dar geriau!) organizuota, turinti savo vadus, planus, armijas, divizijas, pulkus?! Prieš 100 gerai organizuotų ir ginkluotų kareivių neatsilaikys nė tūkstantinė palaida minia, neatsilaikys dėl to, kad ji yra neorganizuota. Tai yra visai suprantamas dalykas.

Argi ne tas pat yra ir katalikų gyvenime: **jei kiti yra organizuoti, o katalikai — ne, tai katalikai niekuomet niekur nieko ir nelaimės!**

Politiniame ir ekonominiame gyvenime, mokykloj, spaudoj ir labdarybėj, žodžiu, visame viešajame gyvenime **katalikai tik tiek tereiškia, kiek jie yra organizuoti.**

Dėl to katalikų organizacijos ir yra ta didžioji jėga, ta nuostabioji katalikų gyvybė, kuri ne tik priešo mūšius atlaiko ir priešą sumuša, bet ir naujų laimėjimų katalikams suteikia.

Alfa Sušinskas

SMARKIAI SUVARŽYS KOMUNISTUS

Kongreso priimtame komunistus varžančiame įstatyme numatyti šie svarbesnieji nuostatai:

1) Visi komunistai ir jų bendrakeleivių organizacijų viršininkai turės užsiregistruoti Teisingumo Departamente.

2) Karo atveju ar gresiant sukilimui, prezidentas gali uždaryti į koncentracijos stovyklas visus nužiūrimus svetimos valstybės agentus (kokiais iš tikrųjų yra visi komunistai — red.) ir spėjamus sabotažninkus.

3) Komunistų partija ir komunistinio fronto organizacijos turi duoti teisingumo departmentui apyskaitas iš visų gaunamų bei išleidžiamų pinigų, sužymint kiekvieną savo rėmėją.

4) Visi komunistų leidžiami laikraščiai ar kitokia literatūra, siunčiant per paštą, turi būti aiškiai pažymėta kaipo "skleidžiama komunistinė propaganda".

Komunistams pritariančios organizacijos turi pažymėti, kad jų siuntinėjami per paštą spaudos leidiniai, yra "komunistų įkvėpti".

5) Uždraust samdyt komunistus į valdžios įstaigas, į karinius fabrikus, lėktuvų aikštes, laivus, prieplaukas, geležinkelius ir kitas įmones, kurios laikomos svarbiomis šalies apsigynimui.

6) Užgint pikietuot federanus teismus, vedančius bylas prieš komunistus.

7) Neįsileist į Jungtines Valstijas bei deportuot svetimtaučius komunistus ar komunistų pritarėjus, kurie dalyvauja ar dalyvaus pavojinguose Amerikai veiksmuose.

8) Neduot sveturgimiams amerikos pilietybės, jeigu jie bet kada per pastarąjį dešimtmetį priklausė komunistų partijai.

9) Uždraust pasportus komunistams ir jų rėmėjams.

10) Aprėžt ateivybę iš šalių, atsisakančiu priimt atgal tuos buvusius savo piliečius, kuriuos Amerika skiria deportavimui.

Už tiesioginį įstatymo nuostatų laužymą baust iki 10 metų kalėjimo ir $10.000 piniginės baudos.

Amerikiečio akimis žiūrint tas labai griežtas įstatymas, bet tegul pabando susiorganizuoti Sovietų Rusijoje, kokia nors pro-amerikoniška partija, kas atsitiks su jos nariais? Ten jie gautų po švino kulką į pakaušį ar kabotų kartuvėse. Sovietų tarnams komunistams Amerikoje mirtimi niekas negrasina.

VAKARŲ VALSTYBĖS SUTARĖ DĖL VOKIETIJOS GYNIMO

Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos užsienių reikalų ministeriai pereitą pirmadienį susitarė dėl Europos gynimo ir dėl vokiečių policijos sustiprinimo. Sutarta, kad užpuolimas ant Vokietijos būtų lygu užpuolimui ant Anglijos, Amerikos ir Prancūzijos.

Vokietijai leidžiama įtraukti į savo policiją 30,000 vyrų, o kiek vėliau įtraukti dar papildomai 50,000 vyrų.

Padidinti Vokietijos plieno gamybą, kad vokiečių pramonė esminiai prisidėtų prie Europos apsiginklavimo.

Įtraukt vokiečių darbo jėgą į karo gamybą; leisti Vokietijai įkurti užsienių reikalų ministeriją ir turėti diplomatinius santykius su kitomis valstybėmis; duoti Vokietijai daugiau vidujinės laisvės tvarkant ūkį.

Dėl sukūrimo vokiečių armijos susitarimo dar neprieita. Tą klausimą svarstė visos Atlanto Pakto šalys ir vokiečių armijos klausimas bus sprendžiamas tik tada, kai bus įkurta viena karo vadovybė visoms Atlanto Pakto šalims.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

Maskoliai vagia

Lietuvoje vis daugiau pasitaiko privačios ir valdiškos nuosavybės grobstymų. Daugiausia vagia iš Rusijos atkelti maskoliai, tačiau LTSR prokuratūra šias vagystes dažniausiai praleidžia pro pirštus, jų nepastebėdama. Privačios nuosavybės vagystės čia iš viso nėra smarkiai baudžiamos. Kas kita su valstybine, arba, kaip ten vadina, "socialistine nuosavybe". Prokuratūrai paskutiniu metu pavykę išaiškinti dideles vagystes Kelmės apskrities "Užvenčio" tarybinio ūkio spirito gamykloje, kur vogę netgi patys įmonės vedėjai, šoferiai, pagaliau, eiliniai darbininkai. Visi jie buvo atiduoti bolševikiškam teismui ir nubausti: Prielgauskas — 25 metams, konfiskuojant turtą, Kazlauskas — 15 metų priverčiamųjų darbų stovyklos, Laurinaitis — 12 metų, Juozapavičius, Taranda, Jablonskis — po 10 metų, Žvinglys — 2 metams. Buvęs apskrities vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Dorofojevas už "tarnybines padėties panaudojimą piktam" — 1 metams priverčiamųjų darbų. (Tiesa, Nr. 152).

NET KOMUNISTAI VENGIA "POLITGRAMATOS"

Marksizmo — leninizmo — stalinizmo mokymasis yra pareiga, nuo kurios nėra atleidžiamas nė vienas, kad ir gerai išprusęs, bolševikas. Lietuvių komunistų spauda beveik kiekviename numeryje nusiskundžia, kad netgi tikrieji partijos nariai esą mažai šioje srityje išsilavinę. Jie taip pat nemokiną šių "mokslų" ir jiems priklausančių komjaunuolių. Vilniaus miesto Stalino rajono 200 komunistų "visiškai nekelią savo politinio lygio".

Hitlerio gen. veda Korėjos komunistus

PARIS. — Korėjos komunistų taktikai fronte iki šiol vadovavę ne rusai ir ne kiniečiai, bet gabiausias ir ištikimiausias Hitlerio maršalas Schoerner, kuris karo metu gynėsi Italijoje ant Cassino kalno su 5-ja vokiečių kalnų divizija.

Vokiečiams Italijoje kapituliavus, Schoerner ištrūko iš alijantų rankų, paskui atsirado Vokietijos sovietų zonoje ir pasiūlė savo patarnavimus sovietams. Kurį laiką jis dirbo su sovietų armija, o prieš 5 mėnesius dingo. Jo šeima gyvena Austrijos Tirolyje ir dabar gavo laišką iš jo štabo Korėjoje.

Prancūzų kariški komentatoriai nuolat tvirtino, kad Korėjos komunistų taktika buvo labai panaši Hitlerio generolų taktikai. Jie, pasirodo, neklydo.

IRSTA KORĖJOS KOMUNISTŲ ARMIJA

Amerikos kariuomenės vadovybė turi žinių, kad Korėjos komunistų armijos karių nuotaikos keičiasi. Šimtai komunistų pasiduoda nelaisvėn arba tiesiog pametę uniformas, pabėga iš fronto. Jeigu toks armijos irimo procesas eis ir toliau, tai neužilgo komunistų armija visai sumenkės. Panašiai beabejo atsitiks ir su rusų armija būsimame kare. Vergų armijos niekuomet nebuvo ir nebus ištvermingos ilgesniame kare.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.... 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic
Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year.....$3.00
In U. S. A., six months..... 1.50
Other countries, one year..... 4.00
Other countries, six months.... 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

Dėl mūsų laikraščio linijos

Seniesiems "Lietuvių Žinių" leidėjams vėl perėmus laikraščio leidimą ir laikinu redaktorium pakvietus taipgi vieną iš "senųjų", kai kas su tam tikru susirūpinimu klausinėja kokia gi dabar bus "Lietuvių Žinių" linija?

Susirūpinusius galime nuraminti, kad laikraščio linija liks esmėje ta pati — tautiškai katalikiška. Mūsų obalsis — už "Dievą ir Tėvynę". Pirmoje eilėje mes rūpinsimės, kad mūsų skaitytojai sustiprėtų krikščioniškoje doktrinoje ir taptų veiklesniais Katalikų Akcijos nariais, kitais žodžiais tariant būtų ne tik poteriaujančiais bažnyčioje, bet ir kovojančiais katalikais, už bažnyčios sienų. Nieko nėra skaudesnio susipratusiam katalikui matyti kitą brolį kataliką, už bažnyčios sienų besielgiantį kaip pagonis arba katalikiškų idėjų išdavikas. **Krikščioniško — katalikiško samoningumo trukumas yra viena iš didžiausių ir tragiškiausių šio amžiaus krikščionybės nesekmių.** Viešai ir be gailesčio demaskuosime, kai kurių tariamųjų katalikų viešąją veiklą nukreiptą prieš katalikiškos bendruomenės ir jų organizacijų interesus.

Neturėtų būti leista kalbėti niekam katalikiškųjų organizacijų vardu, kaip tai nesenai įvyko per tariamąją "Lietuvių Dieną" Pittsburghe, nepakvietus tų organizacijų atstovų į bendrąjį komitetą. Tokia katalikiškų organizacijų teisių užurpacija iš mūsų pusės nebus toleruojama.

Tautiškumo srityje mes laikysimės nuosaikaus tautiškumo, ...ami bet kokio tautinio šovinizmo.

...vas leido tautas ne tam, kad jos vieną kitą skriaustų bet tam kad broliškai tarpusavyje sugyventų. Gyvenk ir leisk kitam gyventi — sako išmintingas amerikiečių priežodis.

Tautinis lenkų šovinizmas yra pavyzdys, kaip mes lietuviai neturime daryti. Jeigu lenkai šiandien turi daug priešų pasaulyje, tegul padėkoja endekiškam šovinizmui.

Viena mūsų lietuvių visuomeninė srovė ypač, yra pasišovusi ugdyti lietuviškąjį šovinizmą, kiekviena proga prikišdama katalikams ir jų įstaigoms nepakankamą tautiškumą ir Lietuvos meile. Tiems liežuvio ultra-patriotams katalikai yra davę tinkamą atsakymą savo keletos desėtkų metų nepertraukiama veikla Lietuvos naudai. Jeigu dar to ilgo darbų sąrašo, kurį žino kiekvienas beraštis, jiems dar nepakanka katalikų patrotizmo įrodymui, tai tegul bus leista, mums paklausti, kaip didelis darbų sąrašas yra mūsų ultra-patriotų? Padarykite tą malonę lietuvių visuomenei ir paskelbkite savąjį sąrašą, o mes paskelbsime savąjį.

Tada žiūrėsime, kurie iš mūsų daugiau tėvynei nusipelnę? Viešas ir nepagrįstas katalikų ir jų įstaigų kandžiojimas per kitų srovių spaudą susilauks iš mūsų pusės tinkamo reagavimo. Taip mes suprantame visuomeninę tarnybą mūsų laikraščio.

Jokių asmeninių sąskaitų suvedimo per laikraštį, mes neleisime. "Laisvojo žodžio" tribūnoje mes leisime asmenims pasisakyti įvairiais visuomeninio gyvenimo klausymais, jeigu tuose rašiniuose nebus asmenų bereikalingo įžeidimo bei užgaudinėjimo.

Šiaip "Lietuvių Žinios" bandys kalbėti visais visuomeniniais klausymais tiesiai ir atvirai, kaip jos yra dariusios per eilę metų. Teisingumo verčiamos "Lietuvių Žinios" nevengs ir katalikų veiklos pozityvios kritikos, jei tai gali pasitarnauti aukščiau išdėstytiems mūsų idealams.

LIETUVIŠKŲJŲ MOKYKLŲ PROBLEMOS

Amerikos Jungtinių Valstybių įstatymai nėra palankus svetimkalbėm tautinėm mokyklom. Plati mokyklų programa turi būti išeita anglų kalboje ir visai beveik nebelieka laiko priešpiet lituanistikos pamokoms. Jeigu susirastų didesnis būrys mokinių norinčių mokytis lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos, tai seserys mokytojos turėtų organizuoti popietines ar šeštadienių klases. Reikia didelio pasišventimo ne tik iš vaikučių, bet ir iš mokytojų pusės, kad lituanistikos dalykus įvedus į mokyklas. Nesenai teko kalbėtis su poros vienuolynų viršininkėmis tuo klausymu.

Abiejų buvo nusiskųsta, kad mokyklose yra nepakankamas seserų mokytojų skaičius ir joms būtų labai sunku apsikrauti papildomomis pareigomis. Kuriose mokyklose būtų atidarytos lituanistikos klases, ten reikėtų pasiųsti papildomą mokytojų skaičių. Bet iš kur jų imti, jeigu nelabai užtenka mokytojų minimaliai anglų kalba, programai išeiti. Pagaliau jei seserys ir pasišvęstų apsisunkinti save papildomis lituanistikos pamokomis, tai dar lieka klausymas ar bus pakankamas mokinių skaičius, kurie norėtų lituanistikos dalykų mokytis, ypač jei reiks vaikučiams ateiti po piet ar šeštadieniais.

Sunku tikėtis mokinių iš tarpo senosios lietuvių išeivijos kartos, ypač mišriųjų moterysčių, kurių daugelyje vietų yra didžiausias procentas. Daug lengviau beabėjo bus gauti mokinių į lituanistikos klases, ten kur gyvena susibūrę naujieji ateiviai. Bet tokių vietovių nėra labai daug.

Tad pasilieka neišspręsta pati pagrindinė problema, ką daryti su priaugančiąją senosios emigracijos jau trečiąja generacija, kaip jų vaikučius sudominti lituanistikos dalykais ir kaip palenkti jaunas motinas ir tėvus, kurie beveik jau nebekalba lietuviškai, kad jie sutiktų leisti mokyti vaikučius lietuviškai.

Tai yra uždavinys, kurį išspręsti negali ir geriausius norus turinčios seserys mokytojos. Sakykime seserims į talką galėtų ateiti mūsų patriotai lietuviai kunigai, kurie gali bandyti paveikti jaunuosius tėvus, kad jie leistų vaikus mokytis lituanistikos

Man pasakoja kelis atsitikimus, kad tokie bandymai tikrai buvo daryti, bet iš to plano nieko neišėjo.

Tad belieka tenkintis tik **dalinu, ne visuotinu, plano vykdymu — steigti lituanistikos šeštadienio mokyklėles ten, kur atsiranda bent pustuzinis naujųjų emigrantų vaikučių. Prie jų prisidės vienas kitas senosios emigracijos kartos vaikų ir tokia šeštadienio lituanistikos mokyklėlė galėtų gyvuoti.**

Jeigu kurioje vietovėje seserų mokytojų yra didelis trūkumas, joms į talką galėtų ateiti lietuviai mokytojai nesenai atvykę iš tremties. Beliktų tik atlyginimo seserims ir tiems mokytojams klausimas.

Kad neapsunkinti ir taip jau sunkią mokyklų išlaikymo naštą nešančių mūsų parapijų, gal už lituanistikos pamokas seselėms ir mokytojams galėtų atlyginti buvusių tremtinių draugijos arba jų suorganizuoti specialus lietuvių kultūros fondai.

Tai tik kelios mintys, kurias pasiūlome lietuvių visuomenei kaip diskusijų pagrindą. Lauksime šiuo opiu klausymu pasisakant mūsų švietėjus ir kultūrininkus.

Svarstykime tą svarbų mūsų tautai klausymą rimtai, vengdami nepagristų kaltinimų ir užgauliojimų.

AR RUSAI GALI MUS SUMUŠTI?

(Laisvai atpasakotas EUGENE TILLINGER straipsnis tilpęs "Liberty", spalio mėn. 1950 m., žurnale)

VAIZDELIS STALINGRADE

Tai buvo sausio 30 diena, 1943 m. Hitlerio armijos ties Stalingradu buvo galutinai sumuštos.

Mažame raudonosios armijos lauko štabo kambarėlyje nervingai lūkuriuoja šeši aukšto rango vokiečių armijos generolai. Jie tik ką paimti į nelaisvę, laukia pirmojo tardymo. Penki iš jų labai nervingi, nes nežino kas jų laukia; tik vienas ramus. Jis buvo laibas, aukštas, jo akys šaltos, žvilgsnis kietas. Jo pavardė Majoras Generolas Dr. Otto Korfes, žinomas, kaip vienas iš gabiausių vokiečių generalinio štabo karininkų.

Sovietų pulkininkas Chiukov pradeda apklausinėjimą.

Staiga visi ten buvę labai nustebo, kai prieš Chiukovą atsistojo generolas Korfes ir tvirtu balsu pareiškė: **"tai yra tragedija pasaulio istorijos, kad du didžiausi šio amžiaus vyrai Hitleris ir Stalinas, kurie siekia tų pačių tikslų, turi dabar kovoti viens prieš kitą, vietoje sujungtom jėgom kovojus prieš bendrą priešą — pasaulio kapitalizmą".**

PO AŠTUONIŲ METŲ

Beveik aštuoni metai praėjo nuo tos atmintinos scenos. Šiandien tas pats generolas Dr. Otto Korfes sėdi Potsdame, buvusiame vokiečių armijos generalinio štabo palociuje prie San Souci parko, eidamas viršininko pareigas Sovietų Zonos Centralinio Archyvo, įsteigto ir globojamo rusų okupacinės armijos. Čia buvusieji Hitlerio generolai, artimai bendradarbiaudami su rusais, dirba kariškus planus būsimai rusų — vokiečių santarvei. Dideliausioje paslaptyje laikomas Centralinio Archyvo darbas. Tik keli patikimieji yra įleidžiami. Dauguma vokiečių karininkų, dirbančių šioje įstaigoje, yra buvę nariai "Laisvųjų Vokiečių" komiteto įsteigto Maskvoje po Stalingrado pergalės.

To komiteto sudarymas pačių žymiausių nacių karininkų ir jo veiklos pradžia dar karui tik įpusėjus, jau tada atidengė Stalino strateginius planus pokarinei Europai tvarkyti.

PO KORĖJOS TURĖTŲ SEKTI VOKIETIJA

Po Korėjos, sekanti vieta kur greičiausiai rusai kirs smūgį, turėtų būti Vokietija.

Komunistai pirmiausiai bandys paimti Berlyną, o paskui ir visą Vokietiją.

Reikšmingiausia šioje kovoje yra tai, kad buvusieji naciai taip artimai bendradarbiauja su komunistais, jungdami į krūvą vokiečių kariškių mokslišką išmintį su raudonosios armijos jėga.

SANTARVĖS IDĖJA RADO DIDELIO PRITARIMO NACIŲ MASĖJE

Dr. Otto Korfes nėra vienintėlis nacis, kuris entuziastiškai perša vokiečiams komunizmą. Buvusieji naciai ir visokio plauko vokiečių militaristai lošia pirmaeilę rolę politiniame, kultūriniame ir ekonominiame Sovietų zonos vokiečių gyvenime.

Muenchene išeinantis vokiečių kalba laikraštis "Die Neue Zeitung", apie šį nacių ir komunistų bendradarbiavimą paduoda sekančias žinias: "Sovietų zonoje 65 procentai atskirų valstijų ministerių, valstybės sekretorių, kabinetų, premjerų, policijos viršininkų ir miestų majorų yra buvę naciai". Taip vadinamoji "Liaudies Policija", rusų suorganizuota ir apginkluota, tikrumoje yra branduolis būsimosios vokiečių raudonosios armijos. Tik vietoje svastikos, savo vėliavose šį vokiečių armija vartoja bolševikų ženklus: kūjį ir piautuvą.

Ir kas gi yra vadai tos "Liaudies Policijos", tikrenybėje armijos? Gal manote, kad tai armijai vadovauja proletarai komunistai? Nieko panašaus. Tos armijos vadai yra išimtinai buvę nacių karininkai, SS lyderiai buvę rusų nelaisvėje, savo laiku priklausę "Laisvųjų Vokiečių" komitetui Krasnagorske, ir ten gavę perauklėjimą antifašistinėse, rusų prižiūrimose, mokyklose. Eilę metų dirbdami ištvermingai ir metodiškai bolševikai sugebėjo palenkti savo tikslams begalo dideli skaičių buvusių nacių, kurie dabar turi suorganizavę net savo "Tautinę demokratų" partiją. Tos partijos organu yra "Nationalzeitung", kuris kalba vardu buvusiųjų nacių, dabar perėjusių Sovietų tarnybon. Partijos pirmininku yra kaip tik aukščiau minėtas generolas Dr. Otto Korfes, kuris kartu yra ir vyriausiu vadu "Liaudies Policijos" korpuso.

(Tąsa kitame "L.Ž." numeryje)

Laisvai vertė:

S. Gabaliauskas

Paremkime Katalikiškąją Akciją

Rugsėjo 30 ir spalio 1 dienomis Pittsburghe, William Penn viešbutyje, įvyks Visuotinas Amerikos Lietuvių Katalikų Kongresas. Visos parapijos, katalikiškos įstaigos ir draugijos yra įpareigotos siųsti atstovus.

Spalio 1 d. Amerikoje bus Lietuvių Katalikų Maldos Diena. Tą dieną visi jungiamės su Katalikų Kongresu maldoje už Lietuvą ir kenčiančią tautą, už taiką pasaulyje ir už Šv. Tėvą.

Visa tauta negali vykti Romon Šv. Metų atlaidams pelnyti, tačiau visa tauta gali pasiskirti vieną dieną melstis ir aukoti geruosius darbus bei maldas Motinos Bažnyčios intencija.

Su malda ir geraisiais darbais jungiasi išmalda — piniginė parama mūsų Katalikiškąjai Akcijai. Visi atstovai tepasirūpina atvežti Kongresui piniginę auką iš savo įstaigų bei draugijų. Nežiūrint kokia maža bus auka, ji bus tas skatikas, uždėtas ant tautos aukuro būtiniems lietuviškiems reikalams.

Daug parapijų, įstaigų ir draugijų negalės siųsti atstovus, tačiau jos gali pasveikinti Kongresą ir pasiųsti auką. Pasveikinimus ir aukas galima adresuoti Katalikiškosios Akcijos iždininkui: Rev. Ignatius Albavičius, 1515 So. So. 50 Ave., Cicero 50, Illinois; arba: Lithuanian Catholic Congress William Penn Hotel Pittsburgh, Pa.

Raginame visus patriotingus lietuvius atvykti Kongresan arba jį laišku pasveikinti.

Prel. Jonas Balkūnas
K. A. Fondo Pirmininkas

MŪSŲ SKAUSMAI PASAULIO SPAUDOJE

Vis labiau išryškėjant antikomunistinėm jėgom pasaulyje, jungiantis jom bendrai kovai prieš bolševizmą, pagaliau, iškilus radikaliam Korėjos problemos sprendimui, Lietuvos laisvės reikalai pasaulinėje spaudoje iškeliami iš naujo. Tai, kas buvo įvykdyta prieš 10 metų, gretinama su paskutine nauja sovietų neteisybe, netgi reikalaujama šią skriaudą atitaisyti.

Beveik išimtinai tam naudojami Lietuvos rezistencijos organų ar jos diplomatinių įstaigų daviniai.

ANGLOSAKSŲ KRAŠTŲ SPAUDA bene daugiausia rašo mūsų laisvės reikalais. Taip Mr. Robert S. Allen THE SUNDAY STAR š. m. Nr. 18 rašo iš Vašingtono, kad Korėja nesanti vienintelė vieta, kur reiškiasi ginkluotas pasipriešinimas prieš komunistų agresiją. Tokia kova jau senai vykstanti anapus geležinės uždangos ir kaip jos ryškiausią pavyzdį nurodo Lietuvą, kurios žmonės dar šiandien ten kovoją ir vedą ginkluotą pasipriešinimą prieš sovietus. Kovojančios tautos priešakyje dabar esą dar 10.000 "miško vyrų", kurių rusai čia nepajėgę išnaikinti netgi kai kuriose vietose iškirsdami miškus. Šiems žygiams padėsiąs Voice of America — Amerikos Balso radijo siųstuvas, siuntinėdamas speciales programas. Mr. Foy D. Kohler, aukštas minėtos radijo įstaigos pareigūnas, lietuvių rezistencijos judėjimą pavadinęs "labiausiai agresyviu ir daugiausia organizuotu visoje pogrindžio Europoje".

Lietuvių tremtinių užjūryje priešbolševikiniai parengimai ypatingai patraukia spaudos dėmesį. CHICAGO DAILY TRIBUNE 1950. VII. 24 d. su pasigėrėjimu pamini žinią, kad 10.000 vietos lietuvių savo šventės metu stipriai puolė raudonuosius. Vienas didžiausių Waterburio miesto dienraščių WATERBURY REPUBLICAN No. 219 1950. VIII. 7 d. pirmame puslapyje viršuje atspausdino didžiulę lietuvių demonstrantų grupės nuotrauką, kurioj jie demonstruoja prieš vietos lietuvių komunistų parengimus. Laikraštis ilgesniame straipsnyje pažymi, kad lietuvių antikomunistų demonstracija praėjusi gražiai, drausmingai, su dideliu susiklausymu. Amerikiečius jaudinę jų nešami plakatai su užrašais: "Komunizmas — laisvės kapinynas", "Uždaryti visus komunistų laikraščius", "Komunizmas atneša vergiją", "Laisvės Pabaltijo tautoms" ir pan.

Didžiulis Melburno (Australijoje) dienraštis THE AGE 1950. VIII. 7 d. paskelbė ilgą savo specialaus korespondento Londone pranešimą apie tai, kad neseniai Vilniuje, Rygoje, Taline, Maskvoje buvo iškilmingai atšvęstos tų valstybių prievartinio įjungimo į TSRS dešimtmečio sukaktys. Korespondentas apgailestauja, kad švenčiant minėtą dešimtmetį nebuvo ten paminėta patys tragiškiausi sovietų įvykdyti veiksmai: rusifikacija, deportacijos, politinis, ekonominis, religinis, intelektualinis krašto sunaikinimas. Šia proga pats korespondentas mėgina atskleisti tikrąjį okupacijų veidą konkrečiais daviniais pavaizduodamas išnaikinimą visų trijų valstybių gyventojų, kurių vietoje rusai atsiuntę savo tautybės gyventojus. Pabaltijo valstybėse nesą jokios savivaldos, nes juos valdą iš Rusijos atsiųsti valdininkai (sumini jų pavardes). Pabaigoje dar iškelia žemės ūkio sugriovimą įvedant kolchozų sistemą.

ŠVEICARŲ SPAUDAI lietuvių tautos reikalai taip pat nėra svetimi ar nežinomi. BASLER NACHRICHTEN, didžiausias dienraštis, plačiai skaitomas visoje Europoje, kartas nuo karto patiekia mums palankių rašinių ar eilinių žinių. TRIBUNE DE LAUSANNE No. 112 visą pirmąjį puslapį paskyrė savo bendradarbio Rene Bovey straipsniui "Prie Baltijos krantų", kuriame iškelia Pabaltijo valstybių teises į nepriklausomybę ir tą neteisybę, kurią padarė rusai okupuodami šiuos kraštus ir paskui labai žiauriai valdydami. Kaip to pavyzdį nurodo lietuvių tautą, kurios gyventojų skaičius sumažėjęs visu 520.000, t. y. 25 — 30%. Lietuva esanti sovietinės okupacijos kankinė. Latvija su Estija taip pat.

PRANCŪZŲ laikraščiai bei žurnalai nemažai sielojasi mūsų nepriklausomybės reikalais. Daugiausia rašinių šiuo reikalu paskiria REVUE PARLEMENTAIRE, kurį redaguoja mums jau žinomas žurnalistas Henry de Chambon, buv. Lietuvos Aido bendradarbis. No. 60 didžioji pusė paskelbtos medžiagos vienu ar kitu būdu liečia Lietuvą. Laikraštis patiekia teisingą sovietinių rinkimų aiškinimą, suteikia žinių apie pabaltiečių judėjimą Europoje, atskiru straipsniu pamini Lietuvos įjungimo į TSRS dešimtmetį, iškelia milžiniškus Lietuvos nuostolius gyventojais, iškelia kai kurias rusų imperialistų tendencijas Pabaltijo kraštų atžvilgiu ir pan.

ITALŲ laikraštis IL GIONALE D'ITALIA Lietuvos įjungimo į TSRS dešimtmečio proga patiekė eilę straipsnių, kuriame atskleidė kai kuriuos kominterno užkulisius Lietuvos, Latvijos, Estijos okupacijos atžvilgiu.

PIETŲ AMERIKOJ plačiausiai skaitomas Buenos Aires giliaspaudę spausdinamas iliustruotas žurnalas EL HOGAR (Židinys) savo VIII. 4 d. laidoje, Nr. 2125 nepaprastai palankiai atsiliepė apie lietuvius, latvius ir estus, paskirdamas šiam reikalui daugiau kaip du ištisu puslapiu, atspausdindamas 7-ius didžiulius paveikslus ir puikų lietuvių parodos aprašymą. Straipsnio pabaigoje sudėti pabaltiečių maisto receptai, jų tarpe "nuditos lituanos"...

RUSIFIKACIJOS ORGANAS

Jau kelinti metai Vilniuje greta "Tiesos", leidžiamas dienraštis vardu "Sovetskaja Litva", rusų kalba, kaip Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos LTSR aukščiausiosios tarybos ir ministerių kabineto organas. Laikraštis įkurdintas Komunarų gatvėje Nr. 3, kur turi savo didžiulę spaustuvę. Jį redaguoja A. I. Anuškin, drauge su kitais Lietuvos kolonistais rusais. Iš jo skilčių, daug daugiau kaip iš lietuvių kalba leidžiamų komunistų laikraščių, galima pažinti tikrąjį dabartinį Lietuvos, ypatingai Vilniaus miesto vaizdą. Vilnius gerokai surusintas, ir "Sovetskaja Litva" jokiu būdu neslepia šio fakto.

TREMTINIŲ VARGAI DĖL EMIGRACIJOS IR BALF VEIKLA

RAŠO KAN. DR. J. B. KONCIUS

Lankydamas tremtinių stovyklas, ypatingai Vokietijoje, Amerikos zonoje, radau šimtus lietuvių D.P., kurių emigracija į Ameriką buvo sulaikyta JAV saugumo. Jų visa dauguma, beveik 80%, yra sulaikyti dėl nesusipratimo ir saugumo pareigūnų klaidų bei įvairių įskundimų. Teko patirti, kad komunistų agentai sudaro skundus prieš rimtus ir gerus asmenis. Sulaikytųjų bylų išaiškinimas yra labai sunkus ir komplikuotas, nes jiems dažniausiai nepasakoma, už ką jie sulaikyti ir žmonės todėl nežino, kaip apginti savo teises. Sulaikytųjų procedūra tęsiasi apie 6 mėnesius, o kartais virš metų. Jie jaučiasi nei paleisti, nei pakarti ir nežino, kas reikia daryti. Tyrinėdamas jų bylas, įsitikinau, kad jie yra skriaudžiami neteisingai ir todėl dariau žygių D.P. Komisijoje ir karo saugumo įstaigose. Šiuo tikslu kalbėjausi su D.P. Komisijos saugumo viršininku Bornstein ir su U.S. Armijos saugumo viršininku majoru Abraham. Jiems išdėsčiau, kad saugumas daro daug klaidų ir neteisingai skriaudžia tiek daug žmonių. Prašiau, kad jie patikrintų iš naujo sulaikytųjų bylas ir atitaisytų klaidas. Sulaikytųjų tremtinių tarpe yra ne tik lietuviai, bet didelis skaičius ukrainiečių, latvių, lenkų ir kitų. Mažiausiai dėl saugumo sulaikytų yra žydų kilmės tremtinių, bent man nepasisekė rasti nei vieno žydo, sulaikyto saugumo sumetimais.

Amerikos Kongresas išleido D.P. įstatymą visai humaniteriniais sumetimais, kad pagelbėjus po šio karo skaudžiai nukentėjusiems tremtiniams. Amerikos tauta ir valdžia, suprantama, rodo daug gailestingumo ir sudeda žymiai aukų nelaimingiems gelbėti. Jei padaroma neteisingai skriaudų tremtiniams, tai čia nėra Amerikos tautos kaltė, bet nevykęs pareigūnų parinkimas šiam humanitariniam darbui. Amerikos valdžios parinkti asmenys šiam kilniam darbui yra nevykę.

Visuose savo pergyvenimuose tremtiniai žiūri į ateitį su viltimi ir pasitikėjimu, kad jiems pasiseks visas sunkenybes ir gyvenimo skurdą pergyventi, pagelbstint savo broliams ir sesutėms lietuviams, gyvenantiems užjūryje. BALFo organizacijos darbas yra gerai išvystytas, ypač Vokietijoje, bendradarbiaujant su IRO. Generalinio BALFo Įgaliotinio J. Valaičio Centras yra Muenchene, Vokietijoje. Iš viso ten dirba 8 tarnautojai; viena raštinė randasi IRO patalpose, o antra raštinė, centralinė, Rauch str. 20. Tarnautojai yra IRO apmokami. Britų zonoje BALFo skyrius randasi Bad Salzuflen. Šiame skyriuje dirba IRO apmokami 8 darbininkai; čia Britų zonoje yra daugiau darbo, nes vien klaipėdiečių yra per 3,000 žmonių.

Prancūzų zonoje BALFo skyrius yra Reutlingen; čia dirba IRO apmokami 4 asmenys, nes šioje zonoje lietuvių tremtinių beliko keli šimtai.

IRO ne vien apmoka BALFo tarnautojų algas Vokietijoje, bet taip pat parūpina patalpas raštinėms, duoda reikmenis, duoda automobilius ir sunkvežimius, o taip pat teikia benziną ir taiso mašinas nemokamai. Visais geležinkeliais visose zonose mūsų tarnautojai gauna dykai pravažiavimą Vakarų Vokietijoje. Visos šios privilegijos, teikiamos iš IRO ir karo valdžios, daug palengvina mūsų organizacijai veikti. Nuo 1948 m. liepos 1 dienos iki 1950 m. liepos 1 dienos BALFo administracijos reikalams Vokietijoje iš IRO gauta $59.969.00. Nuo š. m. liepos 1 dienos IRO atleido pusę visų tarnautojų iš savo įstaigų ir iš kitų šalpos organizacijų. Man pasisekė įrodyti Ženevoje ir Vokietijoje Vyr. IRO direktoriui Mr. Ryan, kad BALFo veikla Vokietijoje emigracijos ir šalpos srityse labai svarbi ir kad mes ne tik lietuviams gelbstime, bet latviams ir estams daug pagelbos teikiame. Todėl ne tik nesumažino tarnautojų, bet Britų zonoje pridėjo vieną tarnautoją ir sutiko leisti pasamdyti apie 10 žmonių klaipėdiečių ir kitų tautų žmonių globai per BALF Britų zonoje.

Lietuviai, visur kur tik susiduriau su jais, pasirodė **labai dėkingi Amerikos lietuviams** už mūsų rūpestingumą, pagalbą ir globą. Tatyriau, kad BALF organizacija gerai sutvarkyta Europoje, karo valdžios skaitoma viena iš didžiųjų šalpos organizacijų, veikiančių Europoje. BALFas, kiek įsitikinau kelionėje, atsižvelgiant į liūdną dar likusių tremtinių padėtį, turės tęsti savo veiklą su didesniu įtempimu ir atsidėjimu.

Lankydamas tremtinius, civiles ir karo įstaigas, radau daug prielankumo ir kooperavimo. Tiek, kiek UNRRA buvo nesukalbama man lankantis Europoje po karo, tiek dabar IRO yra palanki. Mat, dabar kiti vėjai pūčia. Įvairios šalpos agentūros parodė daug nuoširdumo ir bendradarbiavimo. Mūsų generalinis įgaliotinis Europoje J. Valaitis ir visi kiti įgaliotiniai ir tarnautojai daug man pagelbėjo kelionėse ir darbuotėje lankant tremtinius. BALFo Centras irgi visad teikė reikalingas informacijas ir glaudžiai bendradarbiavo kelionės metu. Visiems už tai esu labai dėkingas.

LATVIJOJE DIDELI TRĖMIMAI

Ryga — Nesenai gautomis iš Latvijos žiniomis, visame Pabaltyje komunistai varo propagandą, kad karas su Vakarais neišvengiamas. Dabar raginami tų kraštų gyventojai pasiruošti karui.

Vidurinių mokyklų mokiniai skubiai kariškai apmokami. Mokinės turi praeiti slaugių kursus. Vietos komunistai apginkluojami automatiniais ginklais.

Vyksta vėl dideli trėmimai. Rygoje įstaigose latvių tarnautojų beveik nematyti. Iš Rusijos vežami mongolai, kurie ir užima latvių vietas. Taip pat ir kolchozų vedėjai pakeisti mongolais.

Kolchozuose gyvenimas labai blogas. Nors ir leista kolchozininkams laikyti po vieną karvę, tačiau retas gali ją įsigyti, nes nų nėra ir labai brangios. Todėl nepaprastai daug priviso ožkų.

Derlius esąs neblogas, tačiau dėl sausrų labai daug laukų sunyko.

Dėl sausros pradėjo degti miškai. Ypač dideli miškų plotai išdegė Žemgalijoje. Miškų naikinimas vyksta ne tik Latvijoje, bet ir Lietuvoje. Ką nesudegina ugnis, tą paskubomis kerta ir veža į Sovietų Rusiją. Visi gyventojai yra griežtai įpareigoti mišką kirsti ir vežti.

KUR DINGO ŽURNALISTŲ SĄJUNGA?

A. Erdvilas

Tremties lietuviai, vos tik pasibaigė žiaurusis karas ir dvelktelėjo laisvės banga, tuoj suskato organizuotis. Stovyklinis gyvenimas ta prasme kai kuriais atžvilgiais buvo gana patogus. Be ideologinių ir partinių grupių buvo susiorganizavę daug tremtinių į profesinius sambūrius, draugijas, organizacijas. Tuo būdu tremtyje veikė rašytojų, žurnalistų, dailininkų, ūkininkų, inžinierių, gydytojų, mokytojų, darbininkų ir amatininkų profesinės organizacijos. Tenka pastebėti, jog jų veikimo sąlygos nors buvo labai ribotos, tačiau organizuota veikla pasirodė kaip teigiamas ir konkrečių vaisių atnešęs faktas.

— — — — —

Kai kurios šių organizacijų, nors išsisklaidžius nariams, nepasimetė, bet sugebėjo persiorganizuoti ir prisitaikinti prie naujų sąlygų. Štai JAV gražiai veikia rašytojai, teisininkai net savo žurnalą leidžia. Tačiau ligšiol nieko negirdėti apie tremtyj atsikūrusią Lietuvių Žurnalistų Sąjungą.

Tremtyje veikusios sąjungos valdyba keliais atvejais buvo pareiškusi, jog didesnei jos narių daliai emigravus į Ameriką ji ir savo veiklą perkels ten. Tačiau štai jau kuris metas, kai valdyba persikėlė į Ameriką, o apie jos veiklą negirdėti nė žodelio. Tiesa, į Ameriką atvykęs valdybos pirmininkas spaudoje paskelbė į žurnalistus atsišaukimą, tačiau, kaip atrodo, tuo viskas ir baigėsi. Nieko negelbėjo ir berods "Vienybėje" iškeltas panašus klausimas.

— — — — —

Nesinori tikėti, jog žurnalistai nejaučia reikalo bendram darbui. Reikia manyti, jog šis tylos tarpas atsirado tik dėl gyvenimo sąlygų pakitimo. Tačiau jų pagerėjimo, (jei jos iš viso kuria nors prasme pablogėjo), greit laukti taip pat nereikia. Gi žurnalistus liečiančios ir jau iškilusios problemos be susiorganizavimo ir bendro darbo kažin ar bus galimos išspręsti. Tą sakydamas turiu galvoj pirmiausiai tris dalykus: lietuvių žurnalistų atstovavimo klausimą tarptautiniuose žurnalistų sambūriuose, žurnalistų prieauglį ir tremtyj likusių žurnalistų šalpą.

Ypatingas dėmesys turėtų būti atkreiptas į dvi paskutines problemas. Žurnalistų skaičius per pastaruosius dešimt metų gana smarkiai sumažėjo. Laikui bėgant jų skaičius dar mažės, o naujų žurnalistų prieauglis jei ir yra, tai labai mažas. Tuo reiktų rimtai susirūpinti. Žurnalistai gi per vieną naktį neatsiranda. Jų labai reikia šiuo metu ir ypač reiks nepriklausomoj Liet. Todėl žiūrėjimas į šį reikalą pro pirštus yra mažių mažiausiai apsileidimas. Iš kitos pusės tremtyje — Vokietijoje ir kitur yra likę žurnalistų, atsidūrusių labai blogose sąlygose. Jie pagalbos visų pirmiausiai laukia kaip tik iš savo plunksnos draugų. Tiesa, kažkada tas klausimas buvo iškeltas, tačiau ar konkrečiai kas daroma, taip ir neaišku.

Tikime, kad asmenys, kurie tais reikalais turėtų rūpintis, jais ir rūpinasi. Tačiau jei ne, tai reiktų kiek sukrusti. Gal gi jau laikas ir žurnalistų suvažiavimą sušaukti. Klausimų daug ir tai pirmaeilės svarbos. Mūsų spausdinto žodžio reikalai yra nepaprastai svarbūs ir visuomenė čia žodžio laukia iš judriausios lietuvių visuomenės dalies — žurnalistų.

Pranas Kozulis

TIKĖJIMO STIPRYBĖ

Kodėl jūs niekinat mane, gerieji žmonės,
nėjau taip esate tikri savuoju šventumu.

Argi aš netikiu — kaip jūs tikėjot,
kad šioj, ilgai užtrukusioj, kelionėj
sugrįš aušra iš begalinių sutemų.

Jei ne viltis — aš būčiau miręs,
Jei ne tikėjimas — kas būtų likę iš tavęs: —
visi mes būtume, lyg akmenys pilkieji
sulindę į žemes.

Lyg beržas rytmetin grakščiai pasviręs
aš po giedrėjančiu dangum,
saulužei dar nepatekėjus,
kelius į tolumą iš anksto apžvelgiu.

Dar ne namo einu: — einu tolyn į žmones,
aš — be minties ir be daiktų brangių,
tik įsitikinęs laiminga ir ramia kelione,
nes aš keliausiu vienas — be draugų.

MANO SOVIETINĖ VAIKYSTĖ

Petras Pirogovas yra vienas iš dviejų 1948 m. spalių mėn. dramatiškai iš Rusijos pabėgusių sovietų lakūnų. Šiemet pasirodė jo parašyta autobiografinė knyga ''Kodėl aš pabėgau'', išleista vienos New Yorko leidyklos. Jo autobiografija yra svarbi tuo, jog tai yra pirma knyga, kurios autorius yra naujosios rusų generacijos narys; generacijos, kuri jau išaugo komunizmo naguose. Pirogovas gimė 1920 m. ir gyveno kolchoze. Ligi antrojo pasaulinio karo jis dirbo mokytojo darbą. Karo metu jis tarnavo karo aviacijoj navigatorium Ukrainoje ir Lenkijoje. Čia pateikiama tos knygos ištrauka. Vert.

Mūsų kaimas vadinosi Koptev. Jis buvo mažas ir kuklus, išsidėstęs abiejose mažo upelio krantuose. Kaimiečiai gerai pažinojo vienas kitą ir gyveno taikoje ir draugystėje. Prieš kolektyvizaciją jie vertėsi gana neblogai. Dienos prabėgdavo sunkiai dirbant, o vakarais būdavo girdėti laimingų mergaičių dainos, linksmi burninės armonikos garsai ir šokančių kojų dundėjimas.

Palyginus su mūsų šeima, mes neturėjome daug žemės. Todėl visus darbus laukuose atlikdavome greitai ir rudens bei žiemos metu mūsų vyrai plačios apylinkės žmonėms gamindavo klumpes. Mano senolis buvo geras specialistas ir todėl pas jį atvykdavo pirkėjų, kurie gyveno net 50 mylių nuo mūsų.

Sekmadieniais mūsų namai buvo vis pilni svetimųjų. Draugiškus pasisveikinimus ir durų trinksėjimą jas atidarant ar už darant buvo galima girdėti ištisą dieną. Vyrai ateidavo, pasiimdavo savo užsakytą darbą jį pagirdavo, išgerdavo stikliuką degtinės ir išsiskirdavo geriausiais draugais. Bekalbėdamas su savo klientais senolis visuomet sužinodavo kas dedasi plačioj apylinkėj.

Jaunimas tokiomis dienomis namie nesėdėdavo. Jie pareidavo tik pietums ir po to vėl kažkur dingdavo. Kartais vakarais namus pripildydavo grupės jaunų vyrų ir mergaičių, kurios kaulydavo dėdę Maksimą, kad jis pagrotų jiems savo burniniu armonikėliu.

Toks gyvenimas Kopteve truko iki 1930 m. Tais metais buvo įvykdyta kolektyvizacija. Tai buvo metai skambių frazių ir toli siekiančių ekonominių pasikeitimų Rusijos ūkininkų tarpe. Ligi 1930 m. rusas ūkininkas savo mintis dar kai kur pareikšdavo, nuo kolektyvizacijos jis vaikščiodavo "motinos Rusijos" laukais žemai nulenkęs galvą, kietai sučiauptomis lūpomis ir širdies kamputyje palaidojęs Dievą.

1930 m. aš buvau 10 metų. Senąją ir naująją kartą man atstovavo mano tėvai ir mokytojai. Aš buvau tarp jų vidurys.

Atsimenu, vieną dieną grįžau iš mokyklos labai susirūpinęs. Ką tėvas sakys sužinojęs mano naujieną? Aš norėjau, kad jo nebūtų namie ir apie tai galėčiau pirmiau pakalbėti su motina, kuri paskiau tą reikalą pati pabaigtų.

Motina buvo kitokia, negu tėvas, — ji buvo prisitaikanti moteris. Nors ji ir nebuvo aktyvistė komunistų partijoj, tačiau susidomėjusi klausydavo mano pasakojimų apie Leniną, Marksą ir kitus vadus, kuriuos aš girdėdavau mokykloje. Tėvas buvo kitoks. Mums kalbant panašiomis temomis, jis dažniausia išeidavo iš kambario. Už tai aš jo nekenčiau. Jis priklausė prie netolerantingų "neatsakomingų elementų".

"Elemento" žodį mūsų mokytoją visuomet vartodavo kai kalbėdavo apie blogus žmones ir man buvo gėda prisipažinti, jog mano tėvas buvo vienas iš jų. Kodėl jis negalėtų būti kaip Sašos Semenevo tėvas, apie kurį visi, net ir pats vedėjas, kalbėdavo su pagarba kaip apie "aktyvistą — aktyvų bolševikų partijos narį.

Tą dieną grįžau iš mokyklos savo portfelyje nešinas netik raudoną pionierių (komunistų vaikų organizacija. Vert.) kaklaraištį, bet ir Karolio Markso paveikslą. Aš buvau įstojęs į pionierius, nors apie tai nė žodeliu nebuvau užsiminęs nei motinai nei tėvui. Ką jie sakys?

Motina greičiausiai su tuo sutiks, nes ji sutiko su "naujuoju gyvenimu". Ji buvo vienintelis "gerasis elementas" mano šeimoj, (gal tik išskyrus dėdę Maksimą) ir, nors kiekvienas ją labai mylėjo, tačiau jau seniai jai girdint nustojo kalbėti apie politiką. Kaip tik dėlto mes išsikėleme ir senelio namų ir dabar gyvenome savo namuose. Mano tėvas retai kada savo nuomonę pareikšdavo, gi motina — visais klausimais ir visada. Tačiau kartais, kai jie ginčydavosi labai svarbiu reikalu, tėvas taip baisiai supykdavo, kad atrodydavo pradės motiną mušti. Aš nepakęsdavau tokių momentų ir tada vėl nekęsdavau savo tėvo. Tačiau jis staiga nurimdavo, kai motina pradėdavo verkti ir atsiprašinėti.

Bet kas atsitiks šiandien. Ar

Bet kas atsitiks šiandien Ar

jis leis man nešioti tą raudonąjį pionierių kaklaryšį? O paveikslas? Mūsų mokytoja mums sakė jį pasikabinti ant sienos. Žinoma, tai nieko nereiškė Sašai Semenovui. Visiems buvo ne naujiena, jog jo tėvas jau seniai išmetė iš kambarių įkonas ir į jų vietą pakabino Lenino paveikslus. O aš galvojau, kad Marksas dar svarbesnis, net ir už Leniną. Bet mano tėvas...

Aš jau buvau prie pat namų, kai mano draugas Konradas pribėgo prie manęs šaukdamas: "Aš esu pionierius! Žiūrėk!" Atsegęs savo švarką, jis parodė tamsiai raudoną kaklaraištį.

— Ar tau motina leido?

— Žinoma, Ji yra "aktyvistė". Ji nėra tokia, kaip tavo tėvas. Ji pati net užrišo kaklaraištį ir pasakė, jog jei aš būsiu geras pionierius, tai užaugęs pasidarysiu valstybės valdininku.

— O aš gavau Karolį Marksą, — pasigyriau, bet apie kaklaraištį nutylėjau.

— Kur tu jį gavai? — pavydžiai paklausė jis.

— Vera Paulovna jį man davė.

— Palauk kol tavo tėvas jį pamatys, — ir mano draugas piktai juokėsi. — Jis yra šiurkštus ir blogas elementas. Aš kertu, jog Karolį jis išmes, o tu gausi dar mušti.

Aš beveik tikrai žinojau, jog jis sako tiesą, tačiau pasakiau:

— Pamatysi. Ateik rytoj ir Karolis kabės ant sienos.

— Gerai, aš ateisiu, — ir jis nubėgo pas kaimynus parodyti raudonąjį kaklaraištį.

Būčiau atidavęs viską, kad tik būčiau galėjęs tapti pionierium. Jų buvo tik keli mokykloje ir juos visi mokytojai mylėjo. Jie net užsilipę scenoje gaudavo kalbėti. Aš būčiau visai sužlugdytas, jei turėčiau dėl tėvo užsivertimo grąžinti kaklaraištį. Geriau nebūčiau jo visai priėmęs.

Pionieriai buvo puikūs ir jie nieko nebijojo. Nė ilgas barzdas nešiojančių kunigų. Praeitose Velykose, jie susirinko savo klūbe, apsirengė ir kartu su Jaunųjų komunistų būriu bei kaimo vadovais atsirado bažnyčios aikštėje. Iš bažnyčios išėjo procesija. Kunigas giedojo litaniją. Ir tuo metu pionieriai ir komsomolai pradėjo švilpti, triūbyt rageliais ir dainuoti antireligines dainas, kurioms pritarė burniniai armonikėliai. Niekas nė nebandė jų sustabdyti — kiekvienas bijojo, nes jie buvo "valstybė", jie atstovavo jėgą, o kunigas buvo niekas. Sisson Ivanovičius net persirengė velniu ir žmones mirtinai išgąsdino. Jie atitoko tik tuomet kai, jis šūktelėjo:

— A, nusigandote? Aš jūsų Dievo nesibijau!

Tada žmonės jį pažino ir sumušė.

Visi galvojo, jog Dievas juos nubaus, bet jis to nedarė. Net mokytoja sakė:

— Matote, vaikai, jie kalba apie Dievą! Kur jis yra? Jei jis iš tikrųjų būtų, jis būtų nubaudęs pionierius už vakar dienos procesijos trukdymą. Visa tai tėra tik priemonė žmonėms kvailinti.

Ji kalbėjo tiesą. Kitą dieną pionieriai gavo po naujus, gražius marškinius.

Aš norėjau tapti pionierium. Šiandien aš turėjau progą įsirašyti. Jeigu tik mano tėvas...; kodėl jis negalėtų būti toks kaip Sašos tėvas?

— Na, sūnau, kas naujo? — pasveikino mane motina. — Ar turi egzaminus šiandien? Ne? Gerai, tada sėsk ir valgyk.

Staiga atsidarė durys ir į kambarį įbėgo mano jaunesnioji sesuo Šura, kurios skruostai buvo raudoni nuo šalčio.

— Mama, kaip tu manai, ką mes matėme!? Mes čiuožėme kartu su Konradu. Jis jau pasidarė bedieviu! Jis atsegė savo švarką ir parodė raudoną kaklaraištį. Mes visi nuo jo pabėgome. Argi jis nesigėdi pats savęs? Teta Lena tikriausiai to nežino.

— Ji žino, — pastebėjau aš pilna burna valgydamas.

TREMTINIŲ GYVENIMAS PO KARO IR DABAR

KAN. DR. J. B. KONCIUS

Gyvenimo sąlygos Europoje, ypač Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje, yra žymiai pasikeitusios gerojon pusėn, palyginant kas buvo tuojau po karo 1945 — 1946 metais. Gyvenimas tremtinių, kurie dar ten liko, yra žymiai pakitėjąs. Šiuos dalykus man lengva buvo pastebėti ir sulyginti, nes teko lankytis Europoje tuoj po karo ir dabar. Nerašysiu čia apie pagerėjusią ekonominę būklę Europos kraštuose, bet pasidalinsiu žiniomis apie dabartines dar likusių Europoje lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygas.

Po karo, kai UNRRA pradėjo veikti, maisto atžvilgiu tremtiniai buvo aprūpinti pakankamai gerai. Tačiau dvasiniai tremtiniai jautėsi prislėgti. UNRRA-os tarnautojų tarpe buvo įsibrovusių paraudonavusių arba raudonųjų (komunistuojančių) asmenų. Jų laikysena tremtinių, ypač lietuvių atžvilgiu, kurio tiek daug yra nukentėję nuo komunistų teroro, buvo nesimpatiška ir net dažnai žiauri. Tremtiniai tuomet kentėjo moraliai dėl baimės, kad jie nebūtų prievarta grąžinti į Lietuvą ir tokiu būdu atiduoti į komunistų nasrus. Tremtiniai man kartodavo: "Jei Lietuva taptų laisva, tai eitume pėsti šimtus kilometrų į savo brangiąją Tėvynę, bet **tik į laisvą**, o ne į dabartinę, po komunistų jungu esančią". Jų toji nuolatinė baimė ir nuotaikos dėl netikusios tuomet Jungtinių Amerikos Valstybių vedamos politikos su Sovietų Rusija daug sugadino nervų ir sumažino sveikatos.

Šioje kelionėje lankydamas tremtinius, patyriau kitokią susidariusią situaciją. IRO, kuri užėmė UNRRA-os vietą tremtiniams globoti žymiai pakeitė taktiką. Daugelis IRO direktorių ir tarnautojų, ypač naujai paskirtų, pasirodė aiškūs antikomunistai ir rodo daug prielankumo ir geros širdies tremtiniams. Tik dalis IRO tarnautojų, dar užsilikusių iš UNRRA-os laikų, kartais leidžia pasireikšti senam raugui. Šiais laikais tremtiniai visai jokios baimės nebekenčia, kad kas nors prievarta grąžintų už geležinės uždangos. Medžiaginė globa iš IRO nei kiek geriau nepasireiškia negu iš UNRRA. Daugeliu atžvilgiu IRO globa net blogesnė, ypač pastaraisiais laikais. Šiuo metu IRO jau pradėjo likviduotis. Britų zonoje, Vokietijoje, jau visos stovyklos perėjo į vokiečių valdžios globą.

Man teko lankytis Britų zonoje ir matyti lietuvių stovyklas Oldenburg ir Diepholz. Jos yra ten skaitlingiausios. Ekonominiu požiūriu tremtinių gyvenimas nepaprastai skurdus; žmonės gyvena mediniuose barakuose, labai sukimšti, net po keliolika žmonių viename kambary. Ypač Oldenburgo stovykla labai blogai atrodo. Iš vokiečių ūkio kiekvienas užaugęs žmogus gauna apie 62 DM į mėnesį; už kiekvieną vaiką šeimoje dar prideda po 20 DM per mėn. Iš tų pinigų dar išskaito už elektros šviesą ir už metrais išmatuotą kambario dalį, kaip nuomą už patalpas.

Tiesa, tie išskaitymai nėra dideli, tačiau iš gaunamos menkos pašalpos yra sunkiai pakeliami. Iš gaunamų pinigų žmogus nei gyventi, nei numirti negali. Mat, Vokietijoje sviesto svaras kainuoja 2,70 DM, taukų 1.50 DM., mėsos apie 2.00 DM., 12 kiaušinių apie 2.16 DM. ir t.t. Sulig čia paduotų skaitlinių išeina, kad maisto kainos yra brangios, pavyzdžiui sviesto svaras 2.70 DM. doleriais išeitų $0.64, nes $1.00 yra lygus 4.18 DM. Tremtinis pragyvenimui tokiu būdu gauna apie $15.00, o kiekvienas vaikas iki 18 metų po $5.00 į mėnesį.

Žmones radau labai nusiminusius; augantieji vaikučiai dėl maisto ir riebalų trūkumo yra išblyškę ir sumenkę, seneliai ir senutės jaučiasi labai prislėgti ir nežino kur pasidėti. Pinneberg stovykloje netoli Hamburgo randasi 62 lietuvių vaikučiai su šeimomis, kurios dėl nesveikatos ar kitų priežasčių negali išvykti į kitus kraštus. Darbšti ir rūpestinga p. Valerija Funkienė, kuri sielojasi ir rūpinasi vaikučiams pagelbėti skundžiasi: "Beveik nei vieno vaikučio su raudonais skruosteliais nerasite, visi išblyškę, liesi, suvargę, bet jų dvasia dar stipri. Neužmirškite jiems pagelbėti".

Tokių ir panašių nusiskundimų ir prašymų teko patirti daugelyje vietų. Jie džiugina save ir turi vilties, kad Amerikos lietuviai per BALF-ą ateis į pagelbą ir pasistengs, kad tie gražūs **vargšai vaikučiai nežūtų nuo džiovos ir kitų ligų dėl maisto stokos.** Amerikos ir Prancūzų zonose ekonominės sąlygos kiek geresnės, bet ir ten radau daug skurdo ir vargo tremtinių tarpe. Tie, kurie dar turi vilties išemigruoti į Ameriką, jaučiasi geriau. Viltis juos stiprina ir palaiko jų dvasią ir ūpą.

Prasidėjus karui Korėjoje, visi tremtiniai, tiek lietuviai, tiek kitų tautų, pergyvena didelę baimę, kad komunistai neprasiveržtų per geležinę sieną ir neužkluptų jų. Jie bijosi komunistų, kaip baisiausių žmonių. Kai kurie iš jų jau daro planus, jei reikalas būtų, naujam bėgimui. Vargšai tėvai net darosi vežimėlius, kad, pavojui ištikus, galėtų gabenti savo mažus vaikučius ir menką turtelį, nes jie nei arklių, nei automobilių neturi. Ypač tie, kurie gyvena arčiau geležinės uždangos, daugiau pergyvena baimės ir rūpesčių. Patyriau, kad visi, kurie dar neturi pakvietimų į Ameriką, laukia jų, kaip išganymo arba kaip didžiausios laimės, kad tik greičiau galėtų pasprukti iš tremties gyvenimo.

Apie 800 džiovininkų, 1100 senelių ir 1000 kitokių ligonių, invalidų, našlių su mažais vaikais, kurie neturi vilties išemigruoti ir pasmerkti pusbadžiai ir skurdžiai toliau vargti Vokietijoje, laukia Amerikos lietuvių paramos. Būkime jiems gailestingi!

KAIPĖDOS VOKIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS HANNOVERYJ

Paskutiniais metais Klaipėdos krašto vokiečiai Vokietijoje sustiprino savo veiklą. Pačiose "Memellaenderių" viršūnėse betgi matyti ne senieji Klaipėdos krašto gyventojai, bet beveik išimtinai savo laiku ten nusiųsti Vokietijos valdininkais, kurie ten tapo "tikrais klaipėdiečiais".

Birželio 4 dieną Hannoveryje buvo sušauktas jų suvažiavimas. Į jį galėjo atvykti iš visos Vokietijos (kaip skelbė rengėjai) apie 2.000 "memellaenderių". Suvažiavimas prasidėjo pamaldomis; jas atlaikė ir atitinkamą pamokslą pasakė buv. Klaipėdos evangelikų kunigas Blaesner. Kun. Blaesner "memellaenderiams" pavyzdžiu statė senuosius Prūsijos lietuvius, kurie ir be vargonų giedodavę savo "Šventas, Šventas"...

Patį suvažiavimą atidarė "Schulrat" a. D. Richart Meyer, pasveikindamas suvažiavimo dalyvius, ypatingai Berlyno grupės atstovą K u k l ą .

Kiek ilgiau sustota prie "memellaenderių" organizacijos Vokietijoje. Pranešėjas savo kalboje nurodė, kad **memellaenderių organizacija turinti priklausyti Rytprūsių pabėgėlių centrinei organizacijai, lygiai "kaip Klaipėdos kraštas priklauso Vokietijai".** Iš pranešimų paaiškėjo, kad nesklandumų buvę ir kai kuriuose skyriuose. Taip Hamburge buvę platinamos proklamacijos, nukreiptos prieš Hannoverio suvažiavimo ruošėjus, kuriose klaipėdiečiai raginami nevažiuoti į Hannoverį, bet į Hamburge ruošiamą suvažiavimą 1950. VII. 7 d. Esą nesusipratimų ir su Memellaenderių kartoteka, nes jos tvarkytoja ponia Janzen pareiškusi, kad kartoteka esanti ne "memellaenderių" or-jos, bet jos asmeniška nuosavybė. Nutarta užvesti naują kartoteką.

Dr. Schreiber'io kalba turėjo būti centrinis suvažiavimo punktas. Jis, pasisakė atvykęs čia su žmona ir vaikais kaip į savo namus. Čia dalyvaująs kaip privatus asmuo, kaip svečias, taigi ir politiniais dalykais nemanąs daug prasitarti. Pasisakęs, kad padedąs klaipėdiečiams. Jo biure esą nemažai klaipėdiečių. Pasaulis pradedąs geriau žiūrėti į vokiečių pabėgėlių reikalus. Klaipėdos krašto problema pasaulyje nesanti žinoma kaip Vokietijos teritorinė problema. Klaipėdiečiai vokiečiai, lygiai kaip ir dancigiečiai, turėtų aktyviau įsijungti į vokiečių organizacijas. Vokiečių teisės rytuose esančios neabejotinos, nes jie čia gyvenę ir dirbę 1.000 metų. Vašingtone kursuojančios nuomonės, kad pabėgėliai Vokietijoje esą vokiečių penktoji kolona, savo laiku pasiųsta į rytus, o dabar grąžinta. Įsikurimo problema sunki. Daug kur vokiečiai nesutinką duoti pabėgėliams žemės namų statybai. Tačiau ši problema negalėsianti būti išspręsta emigracijos būdu, nes ja galėsią pasinaudoti tik kai kurie jauni žmonės. Baigdamas pareiškė, nereikią pamesti vilčių, kad "mes vėl galėsime turėti savo tėviškę prie Baltijos jūros kranto".

Po Schreiberio kalbėjo Egbert Otto. Jis nurodė, kad Rytų Vokietijos užkariavimas ir kolonizacja buvo įvykdytas pagal tuometinių Vakarų Europos kaizerių ir popiežių įsakymus. Kolonizuojant kraštą vietos gyventojai jokiu būdu nebuvę išnaikinti, o tik "su naujakuriais sumaišyti". Taigi "mes, kaip teisėti jų įpėdiniai, esame vieninteliai, kurie turime teisę į tuos kraštus". Egbert Otto patarė vyrams stoti į Vokietijos kariuomenę tik tuo atveju, kai "Vokietijos kariuomenės ir karių garbė vėl bus iš naujo atstatyta".

Suvažiavimo pabaigoje "Schulrat" Meyer perskaitė iš anksto paruoštą rezoliuciją:

"Mes, 1950. VI. 4 d. iš įvairių Vokietijos vietų susirinkę Hannoveryje 3.000 Rytprūsių gyventojų iš buvusios Klaipėdos krašto srities, griežčiausiu būdu protestuojame prieš tarptautinės teisės dėsnius įvykdytą mūsų tėviškės įjungimą į Tarybinę Lietuvą. Pagal veikiančią tarptautinę teisę, buvusi Klaipėdos sritis yra okupacinė sritis. Sovietų vartojamos priemonės pažeidžia tarptautines sutartis".

Toliau rezoliucijoje protestuojama prieš nežmonišką sovietų elgesį su Klaipėdos krašto gyventojais, prieš deportacijas, reikalaujama, kad būtų sugrąžinti iš Klaipėdos kr. į Vokietiją ten dar esantieji vokiečiai, kaip kad buvo sugrąžinti iš Lenkijos užimtų sričių ir t.t.

Organizacijos valdybon išrinkti: pirmininku ir toliau paliktas Richard Meyer, kitais nariais — Schlenther, Szameitat, Jahn ir Lenz. Reikalų vedėju ir toliau paliktas Goerke. Revizijos komisijon perrinkti: Loebart (Lebartas) ir Scharfetter.

Dauguma suvažiavimo dalyvių nesidomėjo nei kalbėtojais, nei jų šūkiais — kortavo, gėrė alų ir pan. Iš privačių pasikalbėjimų apie praeitį patirta, kad daugelis klaipėdiečių su malonumu prisiminė "gerus Lietuvos laikus"...

UKRAINIEČIŲ LAISVOJI MOKSLŲ AKADEMIJA

1918 m. įsisteigusi Ukrainiečių Laisvoji Mokslų Akademija pradėjo veikti ir Amerikoje, kai čia susirinko 18 tikrųjų narių, jų tarpe profesoriai: O. Hranovsky, H. Machiv, R. Smal-Stocky, V. Timošenko, S. Timošenko ir D. Čiževsky.

Nuo balandžio mėn. New Yorke sudarytas skyrius, kur apart tikrųjų narių dalyvauja ir nariai — korespondentai, moksliniai bendradarbiai ir rėmėjai. Jau gegužės mėn. pradėtas paskaitų ciklas.

Tarp kitko, ukrainiečiai daug dėmesio skiria steigiamajam "Europiniam Universitetui", kurio užuomazga jau veikia Bruge, Belgijoje. Vadovaujamasi nuomone, kad "be reališkos kitų tautų pagalbos, nei viena valstybė pasaulyje nieko kur nebuvo sukurta".

— Aš lažinuosi, jog ji nežino, — šaukė Šura. — Ji yra gera ir neįsileistų jo į namus.

— Nesąmonė, — karštai atrėžiau. — Ji yra aktyvistė. Ji leido jam įstoti į pionierius ir net pati užrišo jam kaklaraištį. Jis man sakė. Jis užaugęs bus valdininkas.

Motina įdėmiai sekė mūsų ginčą.

— Na, tai jis bus valdininkas, — Šurai tas nepadarė jokio įspūdžio. — Dievas jį nubaus, ar ne, mama? Kai aš eisiu į mokyklą, aš niekados nepasidarysiu bedieve. Dievas to nemėgsta, ar ne, mama? — Baus?, aš prabilau abejodamas. — Ar jis nubaudė pionierius, kurie trukdė Velykų pamaldas?

— Valgyk, Petruk, valgyk, — įsikišo motina. — O tu nekalbėk apie tokius dalykus, kurių nesupranti, Šura. Tu dar permaža.

— Ar parsinešei naujų knygų, Petruk? Duok pažiūrėti paveikslų. — Šura griebė mano portfelį, kurį aš buvau pasidėjęs arti savęs ant suolo.

— Neliesk jo!, — šūktelėjau įkaitęs.

— A! Tu turbūt gavai blogus pažymius ir nenori jų parodyti.

Tuo metu atbėgo mano jauniausioji sesuo ir jos abi krykštavo, juokdamosios iš mano blogų pažymių. Aš buvau nesavam kailyj. Kodėl aš buvau toks kvailas ir įsirašiau į pionierius? Aš pradėjau verkti ir užmiršęs savo portfelį išbėgau pas savo tėvuką. Ten ir pernakvojau.

— — — — —

Ryte motina atėjo manęs pasiimti ir pasakė:

— Taigi, mano bedievi, einam namo ir nebijok. Aš kalbėjausi su tėvu ir jis sako, jog, jei nori būti pionierium — gali.

— Ką?, — senolis Andriejus šūktelėjo. — Ar ir mūsų šeimoje turi būti bedievių?

— Ką tu gali padaryti tėve?, — nekantriai atsiliepė motina. — Visi vaikai šiomis dienomis pasidaro pionieriais. Tai yra naujas gyvenimas. Kaip mes galime jį priversti atsilikti nuo kitų? Tai darys jam tik vargo.

— Kągi, tegu Dievas tau atleidžia. Jis tavo ir tu už jį atsakinga, — atsiduso jis liūdnai. Motina ir aš išėjome.

Kitą dieną aš drožiau į mokyklą išdidžiai demonstruodamas savo raudoną kaklaraištį Bet tai buvo tik pusė vargo. Dar buvo Karolio Markso problema. Motina, man vakar išbėgus, peržiūrėjo portfelį ir pamačius raudoną kaklaraištį suprato mano nervuotumo priežastį. Tačiau paveikslo ji nepastebėjo. Dabar mokytoja pradėjo klausinėti kiekvieną, ką padarė su paveikslu. Kai atėjo Zojos Sorokinaitės eilė, ji pradėjo raukytis ir papasakoti, kad jos tėvas paveikslą suplėšė ir įmetę į krosnį.

— O motina?

— Jis... jis ją mušė, ir Zoja pradėjo garsiai verkt. Aš sėdėjau ir jaudinausi nežinodamas ką sakyti.

Mokytoja nuramino Zoją ir pažadėjo pasikalbėti su jos tėvu.

Ir tuomet:

— Pirogov?

Atsistojau, sumišau, bet raudonas kaklaraištis mane padrąsino.

— Mes neturėjome vinučių ir tėvas pažadėjo šiandien jų gauti.

Vakare motinai parodžiau tą pavojingą paveikslą.

— O,Petruk, jau buvo užtektinai vargo vakar vakare su tuo kaklaraiščiu. Ir dabar tu nori, kad aš pradėčiau vėl iš naujo. Tu pats eik su juo pasikalbėti.

— Mama, aš bijausi...

Tėvas grįžo tuoj po mano draugo Konrado atėjimo. Jis buvo gerai nusiteikęs ir mus pamatęs nusijuokė.

— Na, kaip einasi velnio vaikams?

— Dėde Afonijau, aš esu pionierius, — drožė Konradas.

— Tą aš ir turiu galvoj. Jūsų naujasis Dievas yra velnias. Ar ne?

— Mes valandėlę tylėjome. Konradas apžvelgė sienas ir paklausė:

— Kur tu pakabinai Karolį Marksą?

Aš jaučiau, jog mano veido spalva keičiasi. Tėvas gi susidomėjo.

— Marksas? Koks Marksas?

— Mokytoja davė kiekvienam pionieriui po Karolio Marksò paveikslą ir liepė jį namuos pasikabinti. Aš jau tai padariau.

— Ar tu taip pat gavai?, — kreipėsi tėvas į mane.

— Jis man sakė, jog jis paveikslą pasikabins, — lepterėjo Konradas.

—Aš turiu, — išstenėjau.

— Parodyk jį man.

Drebančiomis rankomis ištraukiau paveikslą iš portfelio. Ar jis suplėšys jį kaip Zojos tėvas? Ką aš tuomet klasėje sakysiu?

— Štai kaip atrodo tas vyriausias velnias, ar ne?, — tėvas sukinėjo Karolį Marksą tarp rankų. — Na, motin, ką mes darome? Nuimt ikonas ir jų vietoj pakabint jį? Tegu meldžiasi mūsų pionieriai į jį?

Jis numetė paveikslą ant suolo netoli manęs lyg tai būtų niekam nereikalingas gabalas popieriaus. Tačiau jo balsas man liūdijo, jog aš dar ne viską pralošiau.

— Aš pakabinsiu jį virš savo švarko, tėti. Ar galiu? Rytoj vėl mane mokytoja klaus.

— Daryk ką nori. Kabink jį kur nori, — tėvas atsakė graudžiu balsu. — Tik nejudink ikonos. Ji yra mano! Tu ir tavo motina galite melstis į šitą barzdočių.

Motina dar kažką sakė, bet aš jau neklausiau. Tuojau kartu su Konradu prikalėme prie sienos. Ir taip mūsų namuose atsirado tas "barzdotasis vyras". Kitą dieną aš ėjau į mokyklą ramia širdim. Aš dabar buvau lygus visiems.

— — — — —

Aš mylėjau pionierius ir stengiausi būti geru nariu. Stropiai mokiausi eilėraščių, kurie pajuokdavo kunigus, ūkininkus, carus ir mėgdavau juos deklamuoti visai klasei. Trumpai prieš 1931 m. gegužės pirmąją mokytoja davė man kalbos tekstą ir liepė jį išmokti mintinai, nes aš turėsiąs kalbėti mokyklos vardu.

Kalbėti prieš tokią daugybę žmonių nuo paaukštinimo buvo didelė garbė. Bet tai kartu ir gąsdino. Kai aš tai pasakiau savo tėvams jie pajuto išdidumą. Išmokęs kalbą mintinai, kelis kartus pakartojau ją viešai klasėje. Mokytoja sakė, jog aš darąs pažangą.

Atėjo taip seniai laukta diena. Aikštė buvo pilna žmonių, apsirengusių geriausiais savo rūbais. Grojo muzika. Buvo matyti net ir senesniųjų kaimiečių — juos atviliojo pažadas, jog bus grojama velykinė muzika. Kaimas turėjo pagrindo linksmintis. Gyvenimas buvo neperblogiausias, nors jau du metai gyventojus gąsdino **kolchozo** žodis.. Ėjo gandai apie baisius dalykus, kurie dedasi pietuose — Ukrainoje, prie Dono. Tačiau tie įvykiai mūsų dar nepasiekė. Atiminėjimai ką tik dabar buvo prasidėję; kai kuriems turtingesniems buvo jų turtas atimtas ir jie patys ištremti į šiaurę. Bet tai ir viskas. Kiti gyveno kaip ir seniau. Beveik kiekvienas turėjo savo arklį arba du ir karvę. Duonos gi ir turėjome pakankamai, nors kai kurie žmonės labai jaudinosi naujo žodžio — kolchozo — atsiradimu. Trumpai visi tą dieną buvo linksmi, ypač, jog Velykos taip pat pasitaikė gegužės 1 d.

Susirinkimo pirmininkas užlipo ant paaukštinimo ir triukšmas aikštėje staiga nutilo.

— Draugai, sveikinimai gegužės 1 d. šventės proga.

— Linksmų Velykų jums, Marija Ivanovna, — moterys aikštėje taip pat sveikino vienos kitas.

Orkestras sugrojo keletą maršų. Tuomet pasakė kalbą pirmininkas. Aš stovėjau netoli paaukštinimo ir bijojau jo. Pirmininko kalbos nesupratau, tik išgirdau:

— Dabar duodu žodį draugui Arkhangelsky. Aš jau kuris laikas pažinojau Arkhangelsky ir man atrodė, jog nė vienas nebuvo toks malonus ir išmintingas kaip jis. Jis užlipo ir savo kepurę pakabino ant paaukštinimo kampe kyšančio kuoliuko. Jis apsidairė aplink ir pradėjo kalbėti. Jo žodžiai iš burnos švilpte iššvilpė. Maniau, jog tai oratoriškos tobulybės ženklas. O kad aš galėčiau bent panašiai švilpti! Po jo kalbos buvo daug plojama ir orkestras sugrojo dar vieną maršą.

— Tas vyrukas neblogas kalbėtojas, — pasakė netoli manęs stovįs senas vyras, kuris jau buvo kiek įtraukęs.

— — — — —

Kita kalbėtoja buvo mergaitė iš mūsų mokyklos. Kai ji užlipo ant paaukštinimo, ji atrodė baisiai nusigandusi. Beviltiškai apsidairius aplink ji burbtelėjo kelis žodžius ir nuraudusi iš gėdos nudūmė žemyn. Minia juokėsi.

Senasis vyras vėl prabilo:

— Ji bandė, bet neįstengė. Na, nėr ko laukti iš moteriškos. Kalbų sakymas yra ne jų darbas.

— Kitas kalbėtojas yra Petras Pirogovas, mūsų mokyklos ketvirtojo skyriaus mokinys, — paskelbė pirmininkas ir aš pajutau, jog mano keliai dreba.

— Nesinervuok, Petrai, ir padaryk savo, — šnibždėjo mano mokytoja. — Užeik į viršų, žvilgterėk į žmones, nusiramink ir pradėk kalbėti.

Ant paaukštinimo užlipęs aš nieko nebemačiau. Aš nusprendžiau viską taip daryti kaip Arkhangelsky darė.

(B. d.)

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

Spalio 1-moji Amerikos lietuvių maldos diena

Kunigų Vienybės pirmininkas kun. Vasio patvarkymu, spalio 1-moji yra skelbiama Maldos Diena.

Su L. Kat. Federacijos Kongreso atstovais Pittsburghe visa Amerikos lietuvių išeivija tą sekmadienį jungsis bendroje maldoje už taiką, Šv. Tėvą ir kenčiančią Lietuvą.

MARCELĖ ONAITIENĖ "LIETUVIŲ ŽINIŲ" ADMINISTRATORĖ

Ilgą laiką dirbusi "Liet. Žinių" administracijoje Marcelė Onaitienė, valdybos nutarimu, paskirta "L. Ž." administratore. Mrs. M. Onaitienė paskyrimą priėmė ir pradėjo eiti administratorės pareigas.

KONGRESO PRIRENGIAMIEJI DARBAI VAROMI PIRMYN

Artėjant L. Kat. Federacijos Kongresui paskirtosios komisijos subruzdo veikti. Pagirtinas dalykas, kad Kongreso prirengiamiesiems darbams nuoširdžiai talkina mūsų katalikiškasis jaunimas, abiejų vyčių kuopų nariai. Jaunimas dalyvauja, registracijos, svečių priėmimo ir "Margumynų vakaro" komisijose.

Vyresnieji mūsų veikėjai irgi neatsilieka. Geriausios mūsų šeimininkės gamins atstovams pietus ir vaišins Ateitininkų konferencijos delegatus.

Mūsų menininkai, artistai ir dainininkai pasirodys su savo kūryba penktadienio ir šeštadienio vakare.

DIDŽIAUSIO DĖMESIO ŠVENTAJAI VALANDAI

Iš visų plačių Pittsburgho apylinkių ruošiasi vykti į Katedrą šimtai lietuvių ir dalyvauti Šventosios Valandos pamaldose. Tą pačią valandą visose lietuvių kolonijose vyks pamaldos už taiką, Šv. Tėvą ir kenčiančią Lietuvą. Reiškia su mumis besimeldžiančiais Katedroje, bendroje maldoje jungsis visos Amerikos lietuviai katalikai. Broliai ir sesės lietuviai Pittsburghiečiai visi dalyvaukime tame įspūdingame maldos akte.

LAISVĖS DEKLARACIJĄ GALĖSITE PASIRAŠYTI "LIETUVIŲ ŽINIŲ" REDAKCIJOJE

Pittsburghe norima surinkti milijoną parašų po laisvės deklaracija, kuri su laisvės varpu bus nusiųsta Berlynan.

Pittsburgho didmiestyje jau veikia keli pasirašymo punktai. Už kelių dienų toks punktas bus atidarytas ir "Lietuvių Žinių" redakcijoje, kur kiekvienas galės padėti parašą po Laisvės deklaracija ir paaukoti piniginę auką radio stočių steigimui Europoje. Būtų gražu, kad kuodaugiausiai lietuvių stotų į tą laisvės žygį (Crusade for Freedom).

ATEIKITĖ VISI Į "MARGUMYNŲ" VAKARĄ

Šeštadienį, rugsėjo 30 d. 8:30 val. vakare Šv. Kazimiero parapijos svetainėje rengiamas labai įdomus "Margumynų" vakaras su gražia koncertine programa. Garsi Lietuvos solistė p. Izabelė Motekaitienė iš Chicagos bus šio vakaro primadona. Ateikite visi į šį vakarą, kur turėsite progos netik pamatyti gražią programą, išgirsti gražaus dainavimo, bet ir susipažinti su Kongreso atstovais, atvykusiais iš visos plačios Amerikos. Įžanga tik $1.00 asmeniui. Šokiams grieš labai geras orkestras.

KONGRESO DELEGATŲ PAGERBIMUI IŠKILMINGI PIETŪS

rengiami sekmadienį, spalio 1-mą dieną, tuoj po 10 val. pamaldų Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, tai bus apie 11:30 val. ryto. Tose pietuose rengėjai maloniai prašo dalyvauti kuodaugiausiai Pittsburghiečių, kad svečiai nebūtų palikti vien ir nenuobodžiautų. Svetingumas reikalauja, kad kuodidesnis būrys vietinių Pittsburghiečių būtų kartu su svečiais. Bilietas į pietus kainuos tik $2.00 asmeniui. Patartina pietų bilietus įsigyti iš anksto, kad šeimininkės žinotų dėl kiek asmenų gaminti pietus. Bilietų į "Margumynų" vakarą ir į delegatų pietus galima gauti "L. Ž." redakcijoje ir pas komiteto narius.

ESPLEN,

Vietinė A.L.K. Kat. Susivienijimo kuopa išrinko atstovais į katalikų kongresą: J. Globį, J. Šimkų ir J. Birbilą. Šv. Vincento Moterų klubas ir Vyčių 62 kuopa taipgi išrinko atstovus.

SKAITLINGA ATSTOVYBĖ SEIME CHICAGOJE

Lietuvos Vyčių 62 kuopa buvo labai skaitlingai atstovauta Vyčių seime Chicagoje. Seime dalyvavo šie kuopos nariai: Ona Markūnaitė, kuopos sekretorė, Ant. Mažeika — pirm., Z. Mažeikienė, C. Starolis, Ona Salnorytė, V. Salnoris ir Viktoras Zink, apskrities pirmininkas. Seimo metu už ilgametį veikimą Vyčių organizacijoje Z. Mažeikienei buvo įteiktas organizacijos aukščiausias Šv. Kazimiero 4-to laipsnio ordenas.

VYČIŲ KĖGLIŲ LYGA

Kas penktadienį, 9 val. vakare L. Vyčių 62-ra kuopa turės kėglių žaidimus, Roxian Bowling Alleys, McKees Rocks.

NORI SAMDYTI MOTERĮ NAMŲ RUOŠOS DARBAMS,

geras atlyginimas, privatus kambarys, sveikas maistas, telefonuokite Mrs. Hardy Krow, 1611 Coursin St., McKessport, Pa. Telefonas **McKeesport 4-6535.**

MASKVA ILGAI NESAKĖ TEISYBĖS

Jungtinių Tautų armijos invaziją ties Inchon uostu, Maskvos propagandos mašina per visą savaitę vadino tik paprastų pakraščio incidentu. Tik dabar, kada Korėjos sostinė Seoul išspruko iš raudonųjų, bolševikai nebegalėjo nuslėpti teisybės nuo savo šalių visuomenės ir ėmė plačiau pasakoti apie invaziją.

Šienas valstybei

Ne tiktai "pirmąjį grūdą", bet ir pirmuosius išdžiūvusio šieno vežimus Lietuvos kolchozai ir dar kai kur užsilikę privatūs smulkieji ūkininkai turėjo atiduoti valstybei. Šienas skiriamas karo reikalams.

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmadienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidėdančią iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėlėje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

Maldaknygės lapų nerūkysiu

1919 metais rytinėje Lietuvoje einant kovoms su bolševikais Rokiškio apskrities Uvainių kaime apsistojo lietuvių "Mirties bataliono" kareivių dalinėlis. Vienas kaimo gyventojas, turėdamas asmeninį pyktį ant savo kaimyno, pranešė dalinio vadui, kad jų kaimo senis Šarka Petras turi ryšių su miške besislapstančiais bolševikais, kad šie pastarieji vakarais pas jį ateina, o jis maitina juos ir kitaip šelpia.

Dalinio vadas pasiunčia du ginkluotus kareivius reikalą ištirti, o radus įtartinumo ir kaltininką pas jį atsivesti.

Virš 60 metų amžiaus, Petras Šarka atėjusius kareivius nori pavaišinti savo darže augintu tabaku:

"Imkit, sukit! Tik rūkomo popierio tai neturiu. Aš, va, turiu seną maldaknygę..."

Jis išsiplėšia iš maldaknygės lapelį, su juo prieina prie lango, pasižiūri pro jį, ir vėl sugrįžta prie stalo. Susisuka "bankrutkę" į maldaknygės lapelį ir užsirūko.

Kareiviai maldaknygės neplėšia ir jo siūlomo tabako nerūko. Jie stebi, ką Šarka daro ir kaip elgiasi. Jie atkreipė dėmesį, kad Šarka buvo priėjęs prie lango, pro kurį matėsi miškas. Reiškia, Šarka tikrai žiūri į mišką ir baiminasi, kad šiuo metu neateitų jo laukiami bolševikai. Antra, ne bolševikas, maldaknygės lapų nerūkytų. Todėl jie, nė kiek Šarkos kaltumu neabejodami, liepia jam apsirengti ir eiti kartu su jais pas vadą. Vadui jie papasakojo, ką matė, gal dar kiek pagražindami, ir kad esa tikri jo kaltumu.

Šarka vado kvočiamas nuo visų kaltinimu ginasi.

"Tai kodėl tu visą laiką žiūrėjai į mišką? — klausia vadas.

— Aš ne į mišką, aš į saulę žiūrėjau. Žiūrėjau ar saulė dar aukštai ir ar dar ne laikas gyvulius šerti; laikrodžio, mat, neturiu, teisinosi Šarka.

— O jei tu ne bolševikas, tai kodėl rūkai maldaknygės lapus? — vėl klausia vadas.

— Tai kad aš jokio popierio neturėjau, — aiškinasi Šarka.

Vadas iškvotęs kaltinamąjį ir neradęs su bolševikais bendravimo kaltės, vienok susidaręs nuomonę, kad jei jis ir ne bolševikas, tai vis tik jiems yra prijaučiantis, nes kitaip maldaknygės lapų nerūkytų. Dėl to vadas nusprendė:

"Bolševizmo išvarymui iš galvos ir atpratinimui nuo maldaknygės lapų rūkymo, įkirsti jam penkiolika bizūnų ir paleisti!"

Kareiviai išsiveda Šarka į kiemą, paguldo ant suolo ir pradeda skaityti bizūno kirčius. Dešimtą kertant, nutrūko bizūnas.

— Tavo laimė, seni, — sako kareiviai, — užteks tau ir dešimties. Dabar gali sau eiti.

Grįžęs namo Šarka pasakoja:

— Kur čia aš senas žmogus būsiu komunistas. Bet už šventų daiktų negerbimą ir už maldaknygės draskymą bei jos lapų rūkymą, visai teisingai Dievas mane nubaudė. Daugiau, kol gyvas, maldaknygės lapų niekad nerūkysiu, o ir kitiems pasakysiu, kad šventi daiktai reikalinga gerbti.

V. K.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų bizni
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

Skaitykime "Liet. Žinias"

C. K. PIKIEL
General Insurance — Notary Public
Marriage Lincenses — Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 — Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes
To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street — Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street — S. S., Pittsburgh, Pa.

PITTSBURGHIEČIAI!

Visi dalyvaukime Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos 31-mame kongrese 1950 Šventaisiais Metais rugsėjo (September) 30 ir spalių (October) 1 dieną Pittsburghe. Ypač nepamirškime būti Šventojoj Valandoj Katedroj. Joje būti yra mūsų tautinės garbės reikalas!

ALRKF Kongreso Programa:

Rugsėjo 29, penktadienį:

Nuo 7 val. vakaro svečių registracija, priėmimas Šv. Kazimiero parapijos Svetainėje, South 22 ir Jane Sts.

Rugsėjo 30, šeštadienį:

9 val. ryte Šv. Mišios Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj.

10:30 val. seimo atidarymas Hotel William Penn. Posėdyje dalyvauja ir kalbą pasako Pittsburgho Vyskupas Koadjutorius John F. Dearden, D. D.

1 val. iškilmingi pietūs Hotel William Penn.

8:30 val. vakare "Margumynų Vakaras" Šv. Kazimiero mokyklos salėje, South 22 ir Jane Sts.

Po "Margumynų" — šokiai.

Spalių 1, sekmadienį:

10 val. iškilmingos Šv. Mišios Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj.

Nuo 11:30 iki 2 val. pietūs Šv. Kazimiero parapijos Svetainėje.

NUO 3 IKI 4 VAL. ŠVENTOJI VALANDA PITTSBURGHO KATEDROJ, NORTH CRAIG STREET IR 5th AVENUE.

DALYVAUKIME VISUOSE KONGRESO DARBUOSE!

ALRKF Kongreso Rengimo Komitetas

Nenoriai nuėmė derlių

Iš tarybiniuose laikraščiuose spausdinamų korespondencijų ir vedamųjų straipsnių matyti, kad ir šiemet, kaip visada Sovietų santvarkoje, valstybė ypatingai ragino "laiku nuimti šieno ir grūdų derlių".

Vyriausybė ir komunistų partija išleido nutarimą, kad "Derliaus nuėmimas trumpais terminais, be nuostolių, savalaikis valstybinio žemės ūkio produktų paruošų plano įvykdymas ir kolūkių, bei tarybinių ūkių apsirūpinimas savom sėklom yra ypatingai svarbus liaudies ūkio uždavinys toliau stiprinant mūsų šalies galią ir keliant liaudies materialinę gerovę". (Tiesa Nr. 150). Tačiau ir šiemet pasitaikę žymių trūkumų. Daugelyje mašinų — traktorių stočių mašinos nebuvusios atremontuotos, ir jas pradėję remontuoti tik tada, kai jau reikėjo eiti į lauką. Kitur remontas buvęs atliktas labai paviršutiniškai, nes vos tiktai išėjus į lauką, mašinos — traktoriai sugedę. Daugelyje vietų traktoriai stovėję, nes nebuvę pristatyta jiems reikiamo kuro. Dar kitur kolchozuose nebuvę suorganizuoti komunistiniai vaikų lopšeliai ir ne visos moterys, turinčios mažytėlius vaikus, buvusios išvarytos į lauką. Dėl šių ir kitų priežasčių nemaža dalis derliaus buvusi nuimta ne laiku arba buvęs sugabentas jau netinkamas pašaras.

Lietuvių Žinios

DVIGUBAS MINĖJIMAS ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJOJE

Nepaslaptis, kad daugelis iš mūsų, išsiblaškiusių po plataus pasaulio užkampius, pamiršo ir pamiršta lietuvių tautai brangias šventes. Liūdna, bet taip yra ir perdaug nėra kalti tokie mūsų tautiečiai, bet kalta aplinkuma ir sunki kova dėl kasdieninio duonos kąsnio.

Ten kur yra didesnis lietuvių būrelis ir veikia bent kokia lietuviška organizacija, jausdama savo pareigą gyvenimo sūkuriuose besiblaškantiems tautiečiams, kiekvienu momentu stengiasi lietuviams brangias tautines šventes priminti. Kad ilgiau tautinės šventės lietuvių širdyse paliktų, neužtenka tas šventes per spaudą ar kitaip visuomenei priminti, bet reikia plačiai šių švenčių reikšme paskaitomis apibudinti ir pagerbti patriotinėmis — meninėmis programomis.

Argentinos lietuvių kolonija, būdama turtinga organizacijomis, tą pareigą labai sąžiningai atlieka: nepraleidžia nepaminėtos nei vienos tautinės šventės, ne tik savų tautiečių tarpe, bet ir per Argentinos radio bei spaudą. Iš visų organizacijų daugiausiai rūpinasi tautos švenčių minėjimais Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje (LICA). Jo dėka surengiami įspūdingi minėjimai su pritaikytomis meninėmis programomis ir paskaitomis.

Paskutinės lietuvių tautos šventės — rugsėjo 8 dienos minėjimas, surengtas LICA, įvyko rugsėjo 10 dieną, Buenos Aires lietuvių parapijos salėje. Šiai dienai pritaikytas kalbas pasakė A. PETRAVIČIUS ir K. ČIBIRAS. Protestą apie dabartinę Lietuvos padėtį skaitė lietuvių radio valandėlės vedėjas Z. JUKNEVIČIUS, kas labai jaudino Tėvynės išsiilgusius Argentinos lietuvius ir nevienam širdyje sukėlė ir užuojauta ten vargstantiems artimiesiems. Meninėje dalyje puikiai pasirodė dvidešimtmetis Šv. Cecilijos choras, sudainuodamas kelias lietuvio širdžiai mielas dainas. Tarpe kitų gražios programos numerių daug džiaugsmo publikai sukėlė Tautinio Ansamblio tautinių šokių grupė.

Klausant gražias lietuviškas dainas ir matant margaspalviais rūbais tautinių šokių šokėjus judriai šokančius, atrodo žmogus esi Lietuvos padangėje, žaliame kaime ant Nemuno, Neries ar Dubysos šlaitų. Deja, už lango šlama palmės, o ant nakties dangaus tolimųjų pietų kryžius... kas pasako, kad esame toli toli svetur...

Ta pačia proga buvo paminėtas LICA darbo dešimtmetis. Ta labai svarbi sukaktis, kurios proga pravartu pažvelgti į šios rimtos patriotinės organizacijos atsiradimą ir nuveiktus darbus kovoje už Lietuvos laisvę.

1940 metais rusams okupavus Lietuvą, ją karštai mylintieji Argentinos lietuviai, pradėjo rūpintis tokios organizacijos steigimu, kuri pradėtų kovą už Lietuvos išlaisvinimą. Tam mielai pritarė ir pasiuntinybės namuose leido šaukti susirinkimus, įgaliodamas sukviesti organizacijų ir spaudos atstovus, tuometinis Lietuvos Vyriausybės Įgaliotas Ministeris Dr. K. GRAUŽINIS. Šiame susirinkime 1940 metais rugpiūčio mėn. buvo įsteigtas Liet. Išl. Centr. Argentinoje. Nuo to laiko visų tautinių švenčių minėjimų rengimas perėjo į LICA priežiūrą.

Tais pačiais metais buvo įteikta Argentinos Prezidentui CASTILLO pirmoji peticija prašant paramos kovoje už Lietuvos laisvę.

1941 m. birželio mėn. 4 d. pasiuntė į Lietuvą pirmą Argentinos lietuvių auką pinigais, besimokančiam Lietuvos jaunimui. (Turbūt nebuvo gauta?) 1942 m. pasiuntė 500 pezų į Paryžių studijuojantiems lietuviams. 1945 m. pasiuntė 500 pezų į Švediją lietuviams tremtiniams. 1946 m. pasiuntė Jungtinių Tautų pirmininkui H. SPAAK telegramą, prašant sustabdyti baisų Lietuvių Tautos naikinimą. 1947 m. įsteigė Lietuvių Imigracinį Komitetą, kuris pradėjo ieškoti būdų padėti tremtiniams atvykti į Argentiną. Šio komiteto dėka buvo gauta 3500 leidimų tremtiniams atvykti į Argentiną. 1947 m. LICA rūpesčiu buvo įteikta peticija Argentinos prezidentui J. PERONUI Lietuvos laisvinimo reikalu. 1950 m. vasario 16 d. LICA padėjo gyvų gėlių vainiką prie Argentinos Išlaisvintojo Gen. SAN MARTIN mauzoliejaus, 100 metų sukaktuvių proga nuo jo mirties. Šių metų rugsėjo 23 d. buvo įmūryta graži meniška bronzinė lenta prie Gen. SAN MARTIN istorinio namo.

LICA norėdama, kad apie Lietuvos ir lietuvių vargus žinotų visi išleido šiuos propagandinius leidinius: 1) "Naujosios Telegramos iš Lietuvos", 2) "Tikros Žinios", 3) "Tėvynei", 4) "LIETUVAI", 5) "Detras de la Cortina de HIERRO" (Už geležinės uždangos). Dabar baigiama spausdinti Casimiro Verax "Diez anos de martirio".

Kiek LICA turėjo svarbių posėdžių, kiek surengė koncertų bei lietuviškų filmų demonstravo, šiandieną būtų sunku pasakyti.

LICA numačiusi savo darbą tik tada baigti kai Lietuva bus išlaisvinta iš bent kokių jos okupantų. Ypatingai daug LICA gali nuveikti Lietuvos laisvinimo bare, pirmininkaujant Ig. PADVALSKIUI ir talkininkaujant Lietuvos Pasiuntinybei, Tėvams Marijonams bei kolonijos organizacijoms ir veikėjams.

Šis dvigubas minėjimas ilgai nebus pamirštas tų, kurie Tėvynės meilės vedami į jį atsilankė.

Buenos Aires,
1950 rugsėjo 11 d.

Leonas Kančauskas

Smarkiau kariaujama Indo-Kinijoje

Saigon, Indo-Kinija

Korėjos karui einant prie pabaigos smarkesnės kovos užvirė Indo-Kinijoje, tarp prancūzų legionierių ir komunistų sukilėlių. Komunistų eilėse pastebėta būriai europiečių; spėjama, kad tai vokiečiai iš rytinės, sovietų valdomos, Vokietijos zonos. Atrodo, kad pasaulio komunizmas neduos atsikvėpti vakarų demokratijoms.

STATO AERODROMUS

Sovietų Rusija stato visą eilę aerodromų ir kareivinių Pakistano — Indijos, Afganistano ir Persijos (Irano) pasieniuose. Vokietijoje, Sovietų zonoje, bolševikai valo savo partiją, pašalindami neištikimuosius ar neveiklius narius.

CLEVELANDO ŽINIOS

ŠEŠTADIENINĖ LIETUVIŲ MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

Šv. Jurgio parapijinės mokyklos patalpose atidaryta šeštadieninė lietuvių mokykla.

Tuo tarpu mokosi lietuvių kalbos, bet literatūros, Lietuvos istorijos ir geografijos tik vyresnio amžiaus mokiniai, lankantieji vidurines mokyklas. Pamokas lanko virš 20 mokinių. Vėliau laukiama daugau.

KULTŪROS FONDO VEIKLA PLEČIASI

Šiuo tarpu Kultūros Fondui priklauso apie 200 narių. Tai graži pažanga sutraukti toki didelį narių skaičių maždaug tik į metus laiko. Clevelando Kultūros Fondas daro pastangų įsteigti čia tos organizacijos apygardos centrą ir tuo tikslu vedamas susirašinėjimas su apylinkės kultūrinėmis organizacijomis. Sustiprėjęs Kultūros Fondas ketina globoti ir remti lietuvių kultūrines įstaigas, kaip mokyklas, teatrus, chorus ect. Linkiu geros sekmės prakilniame darbe. **M. D.**

KORESPONDENTŲ DĖMESIUI

Dėl techniškų priežasčių šios savaitės "Lietuvių Žinių" numerį turėjome išleisti ankščiau, negu paprastai. Todėl kitų mūsų korespodentų raštai negalėjo pakliūti į šios savaitės numerį. Atsiųstus raštus patalpinsime kitos savaitės numeryje. Pradedant kita savaite "Lietuvių Žinios" išeis reguliariai, kiekvieną trečiadienį.

IR LENKAI VERČIAMI "DŽIAUGTIS" BALTIJOS SUSOVIETINIMO LAIME

New York (LAIC) — Lenkų Inter-Catholic Press agentūra rugp. 16 d. praneša iš Varšuvos, kad sovietinės Lenkijos spaudoje pradėta "dar nedrąsiai, bet vis dažniau" vedama akcija vaizduoti rytinę Lenkiją ir Lietuvą kaip "amžinai rusiškos žemes". "Ligi šiol komunistai vengė šių temų, nes tatai provokuoja nuskriaustų lenkų ir baltiečių tautų jausmus. Betgi, palaipsniui prislegiant pavergtas tautas, komunistai vis didėjančiu begėdiškumu pradeda judinti ir ir šias temas".

Akcija pradėta liepos 25 d., kai "Trybuna Ludu" ėmė spausdinti eilę straipsnių apie "tarybinę Lietuvą". Straipsnis prasideda taip: "Prieš 10 metų, liepos 21 d. Lietuvos Seimas, reikšdamas visos tautos valią, paskelbė Lietuvoje tarybinę valdžią. Lietuva kaip lygiateisis narys įėjo į sutariančią sovietinių socialistinių respublikų šeimą".

IC agentūra nuo savęs priduria:

"Šis straipsnis pavadintas "Sovietinės Lietuvos Žydėjimas" ir jame sudėta daugybė komunistiškų pagyrų. Iš straipsnio išeitų, būk Lietuvoje, kuri prieš karą priklausė prie vieno geriausiai šeimininkaujamų toje srityj kraštų, nebuvo nieko prieš "sovietinės vyriausybės" pasirodymą. Straipsnio autorius begėdiškai priskiria visus ūkinius ir kultūrinius Lietuvos ir Lenkijos prieškarinius laimėjimus — Sovietų sąskaiton... Begėdiškiausiam melaginimui, Sovietai pradėjo Lenkijoje rodyti pagyrų filmą. Ji pavadinta "Žydinti Lietuva" ir yra pagaminta spalvota. Jei ta filma sakytų tiesą apie Lietuvą ir rytinę Lenkiją sovietų valdžioje, tai toje spalvinėje filmoje nulemtų raudona spalva — kraujo spalva".

Puola lietuvius

"Sovietskaja Litva" Nr. 73. aprašo K. Fachrudinovo vargus, kuriuos jis patyrė Tauragėje, norėdamas nusipirkti keletą saldainių. Kai jis paprašė saldainių, pardavėja atsakė: "Duokite popieriaus, tai gausite saldainių, nes mes neturime į ką juos suvynioti". Saldainių negavo ne tik Fachrudinov, bet ir kiti pirkėjai. Kada jis paprašė skundų knygos, pardavėja užsispyrusi tylėjo. Tylėjo ir kitos pardavėjos. Nerado krautuvėje sąrašo, kuriame būtų surašytos pardavėjų pavardės. Pagaliau viena tarnautoja, svėrusi duoną, buvo be chalato, pasisakė esanti vedėja, tačiau ir ji nepasakė savo pavardės. Rusas nuėjo pasiskųsti Tauragės apskrities tiekimo įstaigai. Tačiau ir čia nieko nelaimėjo. Pagaliau Fachrudinov "atitinkamose įstaigose" išaiškinęs, kad krautuvės Nr. 6 vedėja esanti Urbonaitytė, kuriai trūksta tiek partinio pasiruošimo, tiek gerų norų mandagiai elgtis.

LIETUVOJE UŽDRAUSTA GIEDOTI "MARIJA, MARIJA"

Laikraštis "The Register" skelbia žinias iš Lietuvos, pagal kurias dabar Lietuvoje giedoti religinėms giesmėms reikalingas specialus leidimas, iš anksto nurodant, kokia giesmė bus giedama. Mat, tuo norima apsisaugoti, kad nebūtų giedama taip kiekvieno lietuvio širdžiai miela giesmė "Marija, Marija", kuri komunistų yra uždrausta. Tomis pačiomis žiniomis Šv. Mišios gali būti laikomos tik labai anksti ryte. Už įėjimą imamas mokestis, kuris Amerikos pinigais atitiktų 1.75 dol.

Patogumas

DĖL

UŽMIESTINIO PASIKALBĖJIMO NURODANT ŠAUKIAMOJO NUMERĮ

Užmiestinio pasikalbėjimo operatorės šiandien gali tiesioginiai ir greit iššaukti tolimus miestus ir suteikti tikslesnį patarnavimą. Kad tuo pasinaudojus, duok operatorei užmiestinį numerį. Tuo atvėju šaukimas bus atliktas dvigubai greičiau. Kai gausi numerį nuo operatorės, užsirašyk ir telefonuodamas kitą kartą galėsi juo pasinaudoti.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Dėl geresnio ir greitesnio patarnavimo, laikyk rūpimų asmenų telefonų sąrašą.

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forniečius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų
kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue **Cleveland, Ohio**